

Humanistinen manifesti 2000

- kohti uutta planetaarista humanismia

1. Johdanto

Humanismi on maailmaa muuttanut eettinen, tieteellinen ja filosofinen näkemys. Sen juuret ulottuvat muinaisen Kreikan ja Rooman filosofeihin ja runoilijoihin, kungfutselaiseen Kiinaan ja klassisen Intian Carvaka-liikkeeseen. Humanistiset taiteilijat, kirjailijat, tiedemiehet ja ajattelijat ovat muokanneet modernia aikakautta jo yli puolen vuosituhannen ajan. Itse asiassa humanismi ja modernismi on usein nähty samana asiana, sillä humanistiset ajatukset ja arvot ilmaisevat uudelleen viriävää luottamusta ihmisten kykyyn ratkaista ongelmansa ja valloittaa uusia tutkimattomia alueita.

Moderni humanismi puhkesi kukoistukseensa renessanssin aikana. Tämä johti modernin tieteen kehitykseen. Valistuksen aikana se synnytti uusia yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ihanteita ja innoitti aikamme demokraattisia vallankumouksia. Humanismi on myös auttanut luomaan uudenlaisen eettisen näkemyksen, joka korostaa vapautta ja onnellisuutta sekä yleismaailmallisia ihmisoikeuksien hyveitä.

Tämän julistuksen allekirjoittajat uskovat, että humanismilla on paljon annettavaa ihmiskunnalle kohdatessamme uuden vuosituhannen ongelmat. Monet perinnöksi saamistamme traditioista ja ajatuksista eivät enää sovellu nykyajan realiteetteihin ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Tarvitsemmekin uusia ajattelutapoja selvittääksemme parhaillaan kehkeytyvässä globaalissa yhteisössä, ja uudet ajattelutavat ovat juuri humanismin tunnusmerkki. Siksi julkistamme Humanistisen manifestin 2000: kohti uutta planetaarista humanismia.

Esitämme seuraavat ehdotuksemme nöyrinä mutta samalla vakuuttuneina siitä, että ne voivat helpottaa erilaisten kulttuuristen, poliittisten, taloudellisten ja uskonnollisten näkökantojen keskinäistä vuoropuhelua. Vaikka me allekirjoittajat olemme yhtä mieltä yhteistä periaatteista ja arvoista, olemme valmiita muokkaamaan käsityksiämme uuden tietämyksen, muuttuvien olosuhteiden ja mahdollisten ennustamattomien ongelmien valossa. Pysyvän ja muuttumattoman manifestin luominen ei ole mahdollista, mutta kehittämislle avoimen työversion esittäminen on silti viisasta ja hyödyllistä.

Johdatus nykyisyyteen

1900-luvulla on julkaistu neljä merkittävää humanismin julistusta: Humanistinen manifesti I, Humanistinen manifesti II, Sekulaarin humanismin julistus sekä Keskinäisen riippuvuuden julistus.

Humanistinen manifesti I julkaistiin vuonna 1933 maailmanlaajuisen laman syvimpään aikaan. Julistuksen allekirjoitti 34 amerikkalaista humanistia (joukossa filosofi John Dewey). Se heijasteli aikakaudelle ominaisia huolenaiheita, ja se suositteli uskonnotonta humanismia vaihtoehdoksi ajan uskonnoille sekä myös kansallisia taloudellisia ja sosiaalisia suunnitelmia.

Vuonna 1973 julkaistu Humanistinen manifesti II kosketteli siihen mennessä esiin nousseita ilmiöitä: fasismin nousu ja tuho toisen maailmansodan aikoihin, marxismi-leninismien ja maolaisuuden vaikutuksen kasvu, kylmä sota, sodan jälkeinen talouden elpyminen Euroopassa ja Amerikassa, siirtomaavallan laajamittainen häviäminen maailmasta, Yhdistyneiden Kansakuntien luominen, seksuaalinen vallankumous, naisliikkeen voimistuminen, vaatimukset vähemmistöryhmien tasa-arvosta sekä opiskelijaliikkeiden nousu.

Manifesti II nostatti laajan keskustelun. Sen allekirjoittajiin kuului useita maailman johtavia

ajattelijoina ja vaikuttajina: näiden joukossa tunnettu neuvostoliittolainen toisinajattelija Andrei Saharov, UNESCO:n entinen pääjohtaja Julian Huxley, Sidney Hook, Betty Friedan, Gunnar Myrdal, Jacques Monod, Francis Crick, Margaret Knight, Allan Guttmacher, Ritchie Calder sekä A. Philip Randolph. Manifesti puolusti maailmanlaajuisia ihmisoikeuksia korostaen liikkumisen vapautta aikana, jolloin rautaesiripun tuolla puolen matkustusosoikeus oli evätty. Monet Itäisen Euroopan marxilaiset humanistit olivat hyökänneet totalitaarista valtiomallia vastaan, ja he toivottivat demokratian ja ihmisoikeudet tervetulleiksi.

Suunnitelmataloutta ei enää puolustettu Manifesti II:ssa, vaan se jätti kentän avoimeksi vaihtoehtoisille taloudellisille järjestelmille. Allekirjoittajina olikin niin vapaita markkinoita kannattavia liberalisteja ja libertanisteja kuin sosiaalidemokraatteja ja demokraattisia sosialisteja, jotka uskoivat valtion keskeiseen asemaan hyvinvointivaltiossa. Manifesti kehotti taloudellisten järjestelmien demokratisointiin kaikkien kansalaisten kasvaneen hyvinvoinnin toimiessa kehityksen merkinä.

Humanistinen manifesti II kirjoitettiin uuden moraalisen vallankumouksen kynnyksellä: se puolusti oikeutta syntyvyyden säännöstelyyn, aborttiin, avioeroon, aikuisten väliseen vapaaehtoiseen seksuaaliseen vapauteen ja eutanasiaan. Se pyrki suojaamaan mm. naisten, vanhusten, hyväksikäytettyjen lasten ja vammaisten oikeuksia. Se puolsi suvaitsevaisuutta erilaisia elämäntapoja kohtaan sekä eroavaisuuksista käytävää rauhanomaista vuoropuhelua. Se myös paheksui rodullista, uskonnollista tai yhteiskuntaluokkien vastakkainasettelua sekä vaati sarron ja vihanpidon lopettamista. Manifesti laadittiin Vatikanin toisen kirkolliskokouksen aikoihin, jolloin roomalaiskatolilaisuutta pyrittiin liberalisoimaan. Humanistinen manifesti II antoi tilaa sekä liberaalille uskonnolliselle että naturalistiselle humanismille. Manifesti suhtautui optimistisesti ihmiskunnan tulevaisuuden näkymiin. Se korosti tieteen ja teknologian arvoa ihmiskunnalle, ja se myös ennusti, että 2000-luvusta voisi alkaa humanismin vuosisata.

Sekulaarin humanismin julistus annettiin 1980, koska Yhdysvalloissa fundamentalistiuskovaiset ja äärioikeistolaiset poliitikot hyökkäsivät voimakkaasti humanismia ja erityisesti Humanistinen manifesti II:ta vastaan. Monet kriitikoista väittivät sekulaarin humanismin olevan itsessään uskonto. Heidän mukaansa sekulaarin humanismin kouluopetus soti kirkon ja valtion erottamisen periaatetta vastaan ja loi samalla uuden uskonnon. Julistus vastasi syytöksiin toteamalla, että sekulaari humanismi ilmensi tiettyjä moraalisia arvoja sekä uskonnotonta filosofista ja tieteellistä näkökantaa, mitä ei voi verrata uskonnolliseen uskoon. Sekulaarin humanismin näkemysten opettaminen ei ollut millään muotoa kirkon ja valtion erottamisen periaatteen vastaista, vaan se puolusti näkemystä, jonka mukaan sekulaarin valtion tulee olla neutraali, ei sen enempää uskonnon puolesta kuin sitä vastaan.

Vuonna 1988 Kansainvälinen Humanismin Akatemia (IAH) esitti vielä neljännen asiakirjan, Keskinäisen riippuvuuden julistuksen. Se peräänkuulutti uudenlaisen globaalin etiikan ja maailmanyhteisön rakentamista, joka kävi välttämättömäksi nopeasti kehittyvien maailmanlaajuuksien instituutioiden myötä.

Miksi planetaarinen humanismi?

Vaikka suurin osa aiempien julistusten esityksistä on edelleen voimassa, on ilmeistä, että uutta vuosituhatta aloitteleva maailma tarvitsee uuden Manifestin. Aikaisempien julistusten jälkeen on tapahtunut paljon kehitystä, ja uudet olosuhteet luovat meille uusia haasteita: totalitaarinen kommunismi on romahtanut Neuvostoliitossa sekä itäisessä Euroopassa, ja kylmän sodan aikainen kahtiajako on pääosin hävinnyt. Uusi jako on tuonut uusia alueita demokratian piiriin, vaikka toimivat demokraattiset instituutiot puuttuvat edelleen monista maista. Lisäksi maailman talous on muuttunut entistä globaalimmaksi. Monikansallisista yhtiöistä on tullut jopa

voimakkaampia mahteja kuin monista maailman valtiosta. Venäjä, Kiina ja monet muut maat pyrkivät maailmanmarkkinoille. Yksikään valtio ei pysty hallitsemaan omaa talouttaan itsenäisesti riippumatta maailmankaupasta. Nämä maailmanlaajuiset muutokset ovat pitkälti kiihtyneen tieteellisen ja teknologisen kehityksen tulosta. Erityisesti tiedon vallankumous on johtanut koko maailman kattavan kulttuurisen ja taloudellisen verkoston syntymiseen. Manifesti II:n jälkeen koetut muutokset maailmassa lienevät vähintään yhtä suuria tai jopa suurempia kuin teollisen vallankumouksen tai Guttenbergin kirjapainotekniikan keksimisen ja lehdistön synnyn jälkeiset tuottamat muutokset. Näiden muutosten vaikutus meidän globaaliin olemassaolomme jatkunee jatkossakin valtavana.

Samalla kun maailmasta on muodostumassa globaali perheyhteisö, tapahtuu myös keskenään kilpailevien etnis-uskonnollisten ryhmien alueellista jakautumista. Fundamentalistiset uskonnot ovat nostaneet päätään kiistäen humanismin ja sekularismin periaatteet sekä vaatineet paluuta esimodernin aikakauden uskonnollisuuteen. Yhtä lailla on mediakampanjoiden myötä ilmaantunut niin kutsuttuja New Age -aatteita, jotka korostavat paranormaalista tai spirituaalista todellisuuskäsitystä. Myös media on globaalistunut. Television, elokuvien, radion ja kustannusyhtiöiden julkaisuutoiminta on kasaantunut monikansallisille yrityksille, jotka ovat miltei täysin keskittyneet mainostamaan ja myymään tuotteitaan maailmanmarkkinoille. Lisäksi postmodernistiset aatteet ovat levinneet moniin yliopistoihin kyseenalaistaen modernismin ja humanismin perusperiaatteet, ihanteet ja arvot samalla hyökäten tiedettä ja teknologiaa vastaan. Monet nykyisistä tulevaisuudenkuvista ovat pessimistisiä ja jopa apokalyptisia. Vastustamme tällaista kehitystä, sillä uskomme, että on mahdollista luoda parempi maailma. Ainoastaan uusi planetaarinen humanismi voi tarjota tulevaisuudelle mielekkään suunnan globaalin yhteisön realiteetit huomioiden.

2. Näkymä parempaan tulevaisuuteen

Meillä on ensimmäistä kertaa ihmiskunnan historiassa hallussamme välineet – kiitos tieteen ja teknologian - parantaa ihmisen elinolosuhteita, edistää onnellisuutta ja vapautta sekä turvata maapallon kaikkien ihmisten elämä. Monet uudesta vuosituhannesta puhuvat ihmiset ovat kuitenkin pelokkaita tulevaisuuden suhteen. Saamme kuulla niin uskonnollisia kuin sekulaarejakin tuomiopäivän ennustuksia tulevista katastrofeista. Pessimistit kiinnittävät huomionsa 1900-luvun sotiin varoitellen terrorismin ja levottomuuksien uusista muodoista, joihin ihmiskunta on hukumassa uudella vuosisadalla.

Käsityksemme mukaan huomattavasti positiivisempi ja realistisempi arvio ihmiskunnan tulevaisuuden näkymistä 2000-luvulla on kuitenkin paikallaan. Haluamme tähdentää, että poliittisesta, sotilaallisesta ja sosiaalisesta levottomuudesta huolimatta saimme todistaa 1900-luvulla lukemattomia hyödyllisiä saavutuksia. Vastarannankiiskille pettymykseksi varallisuus, rauha, kohentunut terveystilanne sekä elintason kasvu ovat todellisuutta, joka tulee luultavasti myös jatkumaan. Näitä hienoja teknologisia, tieteellisiä ja sosiaalisia saavutuksia on usein ylenkatsottu. Vaikka nämä saavutukset ovat keskittyneet pitkälti kehittyneisiin maihin, niiden hedelmistä voidaan nauttia käytännössä kaikkialla. Luettelemme joitakin näistä:

- Lääketiede on parantanut terveydentilaa suunnattomasti, kipu ja kärsimys ovat vähentyneet ja elinikä kasvanut. Antibioottien keksiminen ja rokotteiden kehittäminen, nykyaikainen kirurgia, anestesia, farmakologia sekä biogeneettinen tutkimustyö ovat osaltaan edistäneet terveydenhuoltoa.

- Kauaskantoinen julkinen terveydenhoito, vesihuollon parantuminen ja jäteveden puhdistaminen ovat vähentäneet selvästi tartuntatautitapauksia. Lääkehoidon yleistyminen on vähentänyt lapsikuolleisuutta merkittävästi.

- Vihreä vallankumous on muuttanut ravinnon tuotantoa ja kasvattanut viljasatoja, vähentänyt nälänhätää ja parantanut ravitsemuksen tasoa laajalti ympäri maailman.

- Moderni massatuotanto on parantanut tuottavuutta, vapauttanut ihmisiä ruumiillisesta työstä sekä mahdollistanut hyödyllisten ja ylellisten tuotteiden tai palveluiden kulutuksen.
- Uudet kuljetus- ja liikkumisvälineet ovat lyhentäneet välimatkoja ja muuttaneet yhteiskuntia. Autot ja lentokoneet ovat mahdollistaneet mantereiden ylittämisen ja poistaneet maantieteellistä eristyneisyyttä. Avaruustutkimus on avannut ihmisajille jännittävän seikkailun avaruuden tutkimiseen.
- Teknologiset keksinnöt ovat laajalti nopeuttaneet uusien maailmanlaajuisten kommunikaatiomuotojen kehitystä. Puhelin, faksi-, radio-, TV- ja satelliittiyhteyksien lisäksi tietotekniikka on muuttanut sosioekonomista elämää sen kaikilta osilta. Yksikään toimisto tai koti kehittyneessä maailmassa ei ole välttynyt tiedon vallankumouksen seurauksilta. Internet on mahdollistanut välittömät yhteydet lähes kaikkialle maailmaan.
- Tieteellinen tutkimus on kasvattanut tietämystämme maailmankaikkeudesta ja ihmisen asemasta siinä. Ihmistutkimuksella on mahdollisuus kehittyä tieteellisin ja rationaalisin perustein, kun taas menneisyyden metafysiinen ja teologinen spekulatio on edennyt vain vähän jos lainkaan. Astronomian, fysiikan, suhteellisuusteorian ja kvanttimekaniikan löydökset ovat lisänneet tietämystämme maailmankaikkeudesta aina mikropartikkeleista galaksien tasolle. Biologia ja genetiikka ovat muovanneet tietoaamme biosfääristä. Darwinin 1800-luvulla luoma teoria luonnonvalinnasta on auttanut meitä ymmärtämään elämän kehitystä. DNA- ja molekyylibiologian uudet löydöt jatkavat elämän ja evoluution mekanismien paljastamista. Käyttätymis- ja yhteiskuntatieteet ovat syventäneet tietämystämme sosiaalisen ja poliittisen elämän kulttuureista ja taloudesta.

1900-luvulla ilmeni myös positiivista sosiaalista ja poliittista kehitystä, joka enteilee hyvää tulevaisuudelle:

- 1800-luvun siirtomaavallat ovat lähes tyystin kadonneet.
- Totalitarismin uhka on lientynyt.
- Suurin osa maailman valtioista on hyväksynyt ainakin periaatteen tasolla Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen.
- Demokratian, vapauden ja avoimen yhteiskunnan ihanteet ovat levinneet laajalti Itä-Eurooppaan, latinalaiseen Amerikkaan, Aasiaan ja Afrikkaan.
- Monissa maissa naiset nauttivat nykyään henkilökohtaisesta itsemääräämisoikeudesta sekä juridisista ja sosiaalisista oikeuksista. Naiset ovat myös saaneet jalansijan monelta elämänalalta.
- Kansallisten talouksien globalisoituessa varallisuus on levinnyt Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta myös maailman muihin osiin. Vapaa markkinatalous ja yritystoiminnan muodot ovat tuoneet vähemmän kehittyneille alueille pääomainvestointeja ja siten kehitystä.
- Väestön kasvun ongelmat on ratkaistu Euroopan ja Pohjois-Amerikan hyvinvointivaltioissa. Monissa maissa väestömäärä yhä kasvaa, mutta tämä ei johdu syntyvyyden kasvusta vaan kuolleisuuden laskusta ja eliniän pidentymisestä - mikä on tietenkin positiivista kehitystä.
- Koulutuksen lisääntyminen, lukutaito ja kulttuurin rikastuminen ovat yhä useampien lasten ulottuvilla, vaikka paljon tehtävää on edelleen jäljellä.

Kaikista näistä läpimurroista huolimatta meidän on avoimesti kohdattava kaikki taloudelliset, sosiaaliset ja poliittiset ongelmat, joita maailmassa vielä esiintyy. Tuomiopäivän profeetat ovat pessimistisiä: nykypäivän Jeremiaat ennustavat epäonnea ja katastrofeja. Me vastaamme tähän, että mikäli ongelmamme ovat ratkaistavissa, näin tapahtuu vain järjen, tieteen ja inhimillisen ponnistelun kautta.

- Suuri osa maailman väestöstä ei vielääkään pääse nauttimaan hyvinvoinnin hedelmistä: varsinkin Aasian, Afrikan, Keski- ja Etelä-Amerikan kehitysmaissa riudutaan köyhyyden, nälän ja sairauksien keskellä. Miljoonat lapset ja aikuiset elävät puutteellisen ravinnon sekä heikon hygienian ja terveydentilan armoilla. Tämä pätee myös moniin niin sanottujen hyvinvointiyhteiskuntien kansalaisiin.
- Maailman monilla alueilla väestönkasvu jatkuu edelleen kolmen prosentin vuositasolla.

Vuonna 1900 maapallolla oli arviolta 1,7 miljardia ihmistä. Vuoteen 2000 mennessä väestö on kasvanut kuuteen miljardiin ihmiseen. Jos nykyinen kehitys jatkuu, maapallon väkiluku kasvaa vielä kolmella miljardilla seuraavan 50 vuoden aikana.

- Jos väestö kasvaa ennakoitusti, seurauksena on käytettävissä olevan viljelyspinta-alan dramaattinen väheneminen. Vuoteen 2050 mennessä viljelysala supistuisi monissa maissa 0,1 hehtaariin henkeä kohden (etenkin Intiassa, Pakistanissa, Etiopiassa, Nigeriassa ja Iranissa). Kasteluun käytettävät vesivarainnot ovat jo nyt ylikuormitettuja, mikä vähentää viljelysalaa: monet maailman joista ovat kuivumassa (mm. Niili, Colorado-joki ja Keltainen joki Kiinassa).
- Sitä mukaa kun väestö on kasvanut ja teollistuminen edennyt, sademetsää ja muuta puustoa on tuhottu. Arviolta kaksi prosenttia maailman metsistä häviää vuosittain. Tämän hinnan joudumme maksamaan, jos suojelutoimiin ei ryhdytä.
- Maapallon ilmaston lämpeneminen tulee ilmeisesti jatkumaan osaksi köyhien maiden metsien hakuuiden ja erityisesti luonnonvaroja tuhlailevien hyvinvointivaltioiden hiilidioksidipäästöjen seurauksena. Keskiverto ihminen USA:ssa sekä muissa läntisissä maissa kuluttaa ja saastuttaa noin 40-60 kertaa enemmän kuin kehitysmaiden asukas. Ekologisen romahduksen suhteen välinpitämättömät jatkuvaan kasvuun tähtäävät yritykset usein rohkaisevat tällaiseen tuhlailevaan kulutukseen.
- Muiden lajien populaatiot pienentyvät tasaisesti, ja monet kasvi- ja eläinlajit ovat jo kuolleet sukupuuttoon. Käsillä on ehkäpä suurin lajien häviäminen sitten dinosaurusten 65 miljoonaa vuotta sitten tapahtuneen katoamisen.
- Monien valtioiden hallitukset joutuvat kohtaamaan vaikeita taloudellisia ongelmia, kun kaupungit ylikansoittuvat maaltamuuton seurauksena. Monet maaltamuuttajista ovat työttömiä ja tulevat hädin tuskin toimeen.
- Työttömyys säilyy vakavana ongelmana myös useissa Euroopan hyvinvointivaltioissa, jotka eivät pysty työllistämään nuoria, uudistamaan tuotantovälineitään, uudelleen kouluttamaan työntekijöitään tai löytämään näille uusia työpaikkoja.
- Useissa merkittävässä kansainvälisissä kokouksissa on saavutettu laaja yhteisymmärrys monista keinoista, joilla ihmiskuntaa koskeviin kansainvälisiin sosiaalisiin ja ympäristöongelmiin voitaisiin puuttua, mutta hallitukset ovat epäonnistuneet sitoumusten täyttämässä: vain harvat rikkaat valtiot asettavat köyhempien auttamisen etusijalle tai edes auttavat oman kansansa syrjäytyneitä tai vähäosaisia.
- Monissa maissa demokratia on edelleen heikkoa tai olematonta. Vapaa lehdistö on liian usein vaiennettu ja vapaat vaalit estetty.
- Useimmissa maailman maissa naisten tasa-arvoa ei ole saavutettu.
- Monien entisten siirtomaiden talous on romahtanut.
- Monet jo hävinneeksi uskotut taudit, kuten tuberkuloosi ja malaria, ovat lisääntymässä samalla, kun HIV/AIDS leviää kontrolloimattomasti useissa kehitysmaissa.
- Vaikka maailma ei ole enää jakaantunut kahteen supervaltaan, ihmiskunnalla on edelleen kyky tuhota itsensä. Fanaattiset terroristit, roistovaltiot tai jopa suurvallat saattavat vahingossa käynnistää tuomiopäivän tapahtumaketjun päästämällä massatuhoaseensa valloilleen.
- Joidenkin uskomus vapaan markkinatalouden kyvystä ratkaista kaikki sosiaaliset ongelmat jää edelleen uskonvaraiseksi. Monissa maissa on edelleenkin ratkaisematta kysymys, kuinka vapaan markkinatalouden vaatimukset saadaan sovitettua yhteen sosiaaliseen tasa-arvoisuuteen sekä vähäosaisten ja köyhien auttamiseen tähtäävien ohjelmien kanssa.

Me tunnustamme näiden ongelmien vakavuuden, ja niiden ratkaisemiseksi tarvitaan riittäviä toimia. Uskomme, että ongelmat voidaan voittaa vain kriittisen järjenkäytön ja yhteisten ponnisteluiden avulla. Ihmiskunta on kohdannut aiemminkin haasteita ja silti pitänyt pintansa - jopa voitokkaasti. Horisontissa kajastavat ongelmat eivät kenties ole sen suurempia kuin aikaisemmatkaan.

Maailmassa on silti edelleen vaarallisia suuntauksia, joita ei ole vielä riittävästi tunnustettu.

Olemme erityisen huolestuneita tieteen ja modernin kehityksen vastaisista virtauksista kuten räikeän fundamentalististen äänten noususta sekä ahdasmielisyyden ja suvaitsemattomuuden esiintymisestä, olivatpa ne lähtökohdiltaan uskonnollisia, poliittisia tai etnisiä. Nämä samat voimat vastustavat monissa maailman kolkissa sosiaalisten ongelmien ratkaisemista ja ihmisten elinolosuhteiden parantamista.

- Perinteisiin hengellisiin asenteisiin takertuminen johtaa helposti epärealistiseen, eskapistiseen ja tuonpuoleisuutta korostavaan sosiaalisten ongelmien käsittelytapaan, se myös väheksyy tieteen merkitystä ja aivan liian usein puolustaa menneen maailman sosiaalisia instituutioita.

- Monet uskonnot ja poliittiset ryhmittymät vastustavat ehkäisyä tai syntyvyyden säännöstelyyn ja väestönkasvun tasapainottamiseen tähtäävien ohjelmien rahoittamista. Tämän seurauksena taloudellinen kehitys ja köyhyyden vähentäminen vaikeutuvat.

- Monet näistä ryhmistä myös vastustavat naisten vapautumista haluten pitää heidät miesten palvelijoina.

- Maailmassa on esiintynyt yhä enemmän etnisiä konflikteja ja heimojen välisiä kiistoja. Näiden konfliktien uskonnollisia taustoja ei ole juurikaan selvitetty: Jugoslaviassa Serbian ortodoksit, Kroatian roomalaiskatoliset sekä Bosnian ja Kosovon muslimit; Israelissa ja Palestiinassa ortodoksijuutalaiset ja muslimit; Pohjois-Irlannissa protestantit ja katoliset; Sri Lankassa tamilihindut ja singaleesibuddhalaiset; Punjabissa ja Kashmirissa hindut, muslimit ja sikhit; Itä-Timorissa kristityt ja muslimit.

- Maailma on oikeutetusti huolissaan terrorismin ja kansanmurhien lisääntymisestä, tämäkin on usein seurausta etnisestä nationalismista tai uskonnollisesta suvaitsemattomuudesta.

- Monikulttuurisuus tähtää etnisten ja kulttuurillisten perinteiden monimuotoisuuden suvaitsemiseen ja erilaisten traditioiden olemassaolonoikeuteen. Silti joudumme, ironista kyllä, kohtaamaan yhteiskuntien hajoamista ja erottelun tai jopa eristämisen vaatimuksia aikana, jolloin natsien rotuopit ja Etelä-Afrikan apartheid on tyystin hylätty.

- Monissa länsimaissa on syntynyt postmodernistisia liikkeitä, jotka kieltävät tieteen objektiivisuuden, surkuttelevat modernin teknologian hyödyntämistä sekä hyökkäävät demokratiaa ja ihmisoikeuksia vastaan. Jotkut postmodernismin muodoista lietsovat tappiomielialaa: parhaimmillaankin ne eivät tarjoa mitään keinoja maailman ongelmien ratkaisemiseksi; pahimmillaan ne kieltävät ratkaisujen mahdollisuudenkin. Tämän filosofiskirjallisen liikkeen vaikutukset ovat joko hedelmättömiä tai jopa nihilistisiä. Käsityksemme mukaan kyseessä on perinpohjainen erehdys, sillä tieteellä on tarjota objektiivisia mittapuita väitteidensä totuuden arvioimiseksi. Itse asiassa tieteestä on tullut universaalinen kieli, joka puhuttelee kaikkia ihmisiä kulttuurillisesta taustasta riippumatta.

Vaihtoehtoisen tulevaisuudenkuvan esittäminen on mielestämme välttämätöntä. Kansallisten hallitusten ja yritysjohtajien on hylättävä lyhyen tähtäimen toimintatavat ja tuettava kauaskantoista suunnittelua. Nämä johtajat kuitenkin liian usein jättävät huomioimatta tutkijoiden ja humanistien parhaat neuvot ja perustavat toimintansa tuleviin vaaleihin tai seuraavan vuosineljänneksen taloudellisiin tunnuslukuihin. Kansalliset hallitukset eivät saa keskittyä ainoastaan välittömiin taloudellisiin tai poliittisiin toimenpiteisiin, vaan niiden on kiinnitettävä huomiota koko maapallon tilanteeseen ja ihmiskunnan tulevaisuudesta huolehtimiseen.

Planetaarinen humanismi haluaa suosittaa pitkällä tähtäimellä saavutettavia päämääriä. Tämä on periaatteellinen ero humanismin ja esimodernin uskonnollisen moraalin välillä. Humanismi luo rohkaisevia uusia tulevaisuudenkuvia sekä luottamusta ihmislajin kykyyn ratkaista ongelmansa rationaalisin keinoin ja positiivisella asenteella.

Myös tätä julistusta innoittanut 1700-luvun valistusaste oli epäilemättä aikansa lapsi. Sen näkemys järjestä absoluuttisena pikemminkin kuin koeluontoisena ja erehtyväisenä inhimillisenä luomuksena oli yliampuva. Silti valistuksen vakaumus tieteen, järjen, demokratian, koulutuksen

ja humanististen arvojen kyvystä tuottaa inhimillistä kehitystä vetoaa meihin edelleen. Tämän julistuksen edustama planetaarinen humanismi on luonteeltaan post-postmodernistista. Se pitää kiinni modernismin parhaista arvoista mutta ylittää postmodernismin negatiivisuuden sekä suuntaa katseensa orastavaan tiedon aikakauteen ja sen antiin ihmiskunnan tulevaisuudelle.

3. Tieteellinen naturalismi

Humanismin sanoman tekee nykyisellä maailmannäyttämöllä ainutlaatuiseksi sen sitoutuminen tieteelliseen naturalismiin. Useimmat nykyisistä maailmankatsomuksista ovat luonteeltaan henkisiä, mystisiä tai teologisia. Niiden juuret löytyvät muinaisista paimentolais- ja maanviljelysyhteiskunnista – ei muodostumassa olevasta modernista, teollisesta tai jälkiteollisesta globaalista informaatiokulttuurista. Tieteellisen naturalismin myötä ihmiset voivat rakentaa itselleen tieteille perustuvan, metafyyysisistä sekä teologisista oletuksista vapaan ja koherentin maailmankuvan.

1. Tieteellinen naturalismi on sitoutunut joukkoon metodologisia ohjeita. Metodologisen naturalismin mukaan kaikki hypoteesit ja teoriat on testattava kokeellisesti, luonnollisiin syihin ja tapahtumiin viitaten. Mystisten syiden tai ylikuonnollisten selitysten mukaan tuominen ei ole hyväksyttävää. Tieteen metodit eivät ole erehtymättömiä – ne eivät johda meitä muuttumattomiin, absoluuttisiin totuuksiin. Ne ovat kuitenkin luotettavimmat metodit mitä meillä on tietämyksemme laajentamiseksi ja ongelmiemme ratkaisemiseksi. Niillä on ollut voimakas vaikutus sivistyneen maailman muodonmuutokseen. Suuri yleisö uskoo nykyään laajalti tieteiden hyödyllisyyteen; tieteillä katsotaan olevan myönteisiä seurauksia.

Ikävä kyllä tieteellisen metodin soveltaminen on pääasiallisesti rajoittunut kapeisiin erikoisalueisiin tieteen laajempien, koko maailmankuvaamme koskevien vaikutusten unohtuessa. Humanistien mukaan tieteellisiä metodeja pitäisi soveltaa laajasti inhimillisten pyrkimysten eri alueilla. Tieteelliselle tutkimukselle ei saisi olla muita rajoitteita kuin yksilöiden oikeuksien loukkaamattomuus. Menneisyyden yritykset vapaan tutkimuksen estämiseksi moraalisiin, poliittisiin, ideologisiin tai uskonnollisiin perustein ovat poikkeuksetta epäonnistuneet. Emme saa aliarvioida jatkuvan tieteellisen tutkimuksen mahdollista hyödyllisyyttä.

2. Tiede suo meille valtavat mahdollisuudet sekä luontoa että ihmisten käyttäytymistä koskevan tietomme kartuttamiseksi. Tieteellisen naturalismin näkemys maailmankaikkeudesta perustuu koeteltuihin hypoteeseihin ja teorioihin – ei sellaisiin sinänsä tärkeisiin inhimillisen kulttuurin ilmentymiin kuin uskontoon tai taiteeseen. Tieteellistä naturalismia voidaan pitää ei-reduktiivisen materialismin muotona: luonnolliset prosessit ja tapahtumat selitetään materiaalsiin syihin viitaten – kuitenkin mahdollisesti moninaisemmassa maailmassa. Vaikkakin maailma on perimmiltään fysikaalis-kemiallinen, niin sen prosessit ja objektit ilmenevät monilla havainnon tasoilla: atomia pienempinä hiukkasina, atomeina ja molekyyleinä; geeneinä ja soluina; organismeina, kukkina, kasveina ja eläiminä; psykologisena havainnointina ja kognitiona; sosiaalisina ja kulttuurisina instituutioina; planeettoina, tähtinä ja galakseina. Voimme täten vedota esimerkiksi luonnontieteisiin tai yhteiskuntatieteisiin erilaisissa selittämisen konteksteissa. Tämä ei myöskään sulje pois moraalisten, esteettisten, tai muiden inhimillisen kokemuksen kulttuuristen ilmaisujen arvokkuutta.

3. Naturalistien mukaan ylikuonnollisille maailmanselityksille ja syille ei ole

riittäviä tieteellisiä todisteita. Ihmisten kiihkeä eksistentiaalinen kaipuu kuoleman voittamisesta sai epäilemättä ilmaisunsa klassisissa metafysisissä opeissa. Tieteellinen teoria evoluutiosta tarjoaa kuitenkin säästeliäämmän ja eri tieteenalojen laajalti tukeman selonteon ihmisen alkuperästä. Paheksomme joidenkin, usein julkisuudessa näkyneiden tiedemiesten ylikuonnollisia tulkintoja luonnollisista ilmiöistä. Moderni kosmologia ja evoluutioteoria eivät kumpikaan tarjoa riittäviä todisteita teorialle älykkäästä suunnittelusta – uskon hypylle yli empiirisen todistusaineiston rajojen. Me uskomme, että ihmiskunnan on aika hyväksyä täysi-ikäisyytensä, ja jättää taakseen taruilla ja taikauskokorvikkeina empiirisesti testatulle tiedollemme todellisuudesta.

4. Teknologian hyödyt

Humanistit ovat lujasti ja johdonmukaisesti puoltaneet tieteellisen teknologian arvoa ihmisten hyvinvoinnille. Filosofit Francis Baconista John Deweyiin ovat korostaneet tieteellisen tiedon olevan valtaa, ja täten mittaamattomalla tavoin myötävaikuttaneen inhimilliseen edistykseen ja onnellisuuteen.

Uusien teknologioiden käyttöönotolla on usein ollut ikäviä, ennakoimattomia sivuvaikutuksia. Teknologioiden käyttömahdollisuuksia valittelevia kriitikoita onkin löytynyt 1800-luvun luddiiteista 1900-luvun postmodernisteihin. Humanistit ovat jo kauan ymmärtäneet, että jotkut teknologiset innovaatiot voivat synnyttää ongelmia. Valitettavasti teknologioiden sovellutuksia määrää yleensä taloudellisen voiton tavoittelu tai sotilaalliset ja poliittiset tarkoitukset. Teknologian kontrolloimattomassa käytössä on suunnattomat vaaransa. Joukkotuhoaseet (ydin-, biologiset ja kemialliset) eivät vielä ole tehokkaasti maailmanyhteisön hallinnassa. Myös monet genetiikan, biologian ja lääketieteellisen tutkimuksen läpimurrot (geenimanipulaatio, kloonaus, elinsiirrot, jne.) synnyttävät mahdollisia vaaroja, vaikka tarjoavatkin valtaisia myönteisiä mahdollisuuksia ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille.

1. Humanistit vastustavat jyrkästi tieteellisen tutkimuksen rajoittamista a priori. On vaikeaa ennustaa tieteellisen tutkimuksen tuloksia tai mahdollisia hyötyjä. Tällaisen tutkimuksen kieltämisen suhteen on oltava äärimmäisen varovaisia.

2. Tieteen sovellutuksia koskevia kysymyksiä on käsiteltävä asioihin perehtyen ja keskustellen, ei absoluuttisiin dogmeihin tai tunteisiin vetoavia iskulauseita sepittäen. Teknologista uudistusta on arvosteltava mahdollisten yhteiskunnalle ja ympäristölle koituvien riskien ja hyötyjen perusteella – mikä edellyttää jonkin asteista tieteellistä lukutaitoa.

3. Emme voi hylätä teknologiaa. Nykymailman taloudellinen ja sosiaalinen rakenne tulee yhä riippuvaisemmaksi teknologisista innovaatioista. Me emme voi ratkaista ongelmiamme vetäytymällä idylliseen luonnontilaan; meidän on kehitettävä uusia teknologioita tarpeidemme tyydyttämiseksi ja päämääriemme saavuttamiseksi – ja tehtävä tämä viisaasti ja humanisti.

4. Meidän on suosittava sellaisia teknologisia uudistuksia, jotka auttavat pienentämään ihmiskunnan ympäristölle asettamaa rasitetta.

5. Meidän on suosittava teknologioita, jotka ovat myös köyhien käytettävissä, ja jotka täten tekevät myös heille mahdolliseksi teknologisesta vallankumouksesta hyötymisen.

5. Etiikka ja järki

Korkeimpien eettisten arvojen toteutuminen on tärkeää humanistiselle elämänkatsomukselle. Uskomme, että tieteellisen tiedon kasvun myötä ihmiset kykenevät valitsemaan viisaammin. Tässä mielessä tosiasioiden ja arvojen, "olemisen" ja "pitämisen" välillä ei ole läpäisemätöntä muuria. Järkemme ja käsityskykymme avulla voimme paremmin arvioida arvostuksiamme tämänhetkisen tietämyksemme, sekä niihin sitoutumisen seurausten perusteella.

Humanisteja on epäreilusti syytetty siitä, etteivät he kykene tarjoamaan toteuttamiskelpoista perustaa eettisille velvollisuuksillemme. Ovathan humanistit usein saaneet niskoilleen syytökset yhteiskunnan oletetusta moraalisesta luhistumisesta. Nämä väitteet ovat perinpohjaisesti virheellisiä. Filosofit ovat jo vuosisatojen ajan luoneet vankkaa perustaa humanistiselle moraaliselle toiminnalle. Lisäksi, lukemattomat humanistit ovat eläneet esimerkillistä elämää: olleet vastuullisia kansalaisia, kasvattaneet lapsensa rakastavalla huolenpidolla, ja täten merkittävästi myötävaikuttaneet yhteiskunnan moraaliseen kehitykseen.

Teologiset moraaliopit heijastelevat usein perittyjä ja esitieteellisiä käsityksiä luonnosta ja ihmisyydestä. Tästä perinnöstä johdetut moraalikäskyt voivat olla ristiriitaisia; vastaukset moraalikysymyksiin eroavat usein suuresti eri uskontojen kesken. Teistit ja tuonpuoleiseen turvaavat ovat sekä kannattaneet että vastustaneet niin orjuutta, kastilaitosta, sotaa, kuolemanrangaistusta, kuin naisten oikeuksia ja yksiavioisuuttakin. Fanaattiset uskonkiihkoilijat ovat usein teurastaneet toisiaan rangaistuksetta jyrkkien ja tinkimättömien uskonnollisten dogmien ollessa monien sotien kauheuksien innoittajia sekä ennen että nyt. Emme kiellä etteivätkö uskonkiihkoilijat olisi saaneet paljon hyvääkin aikaan – kiellämme, että uskonnollinen hurskaus olisi tae moraalisesta hyveellisyydestä.

Humanistit kaikkialla puoltavat kirkon ja valtion toisistaan erottamista. Uskomme, että valtion pitäisi olla tunnustukseton – ei minkään uskonnon kannattaja eikä vastustaja. Hylkäämme täten teokratian, joka yrittää pakottaa kaikki yhden moraalisen tai uskonnollisen säännöstön muottiin. Uskomme, että valtion pitäisi sallia erilaisten arvojen yhteiselo laajassa kirjossa.

Moraalisen toiminnan perustavat periaatteet ovat kaikille kulttuureille yhteiset – olivat ne sitten uskonnollisia tai eivät. Läpi inhimillisen historian kehittyneiden moraalisten taipumustemme juuret ovat syvällä ihmisluonnossa. Humanistinen etiikka ei vaadi yhteisymmärrystä teologisista tai uskonnollisista lähtökohdista – tähän emme koskaan päätyne – vaan se yhdistää eettisen valinnan viime kädessä jaettuihin inhimillisiin intresseihin, haluihin, tarpeisiin ja arvoihin. Arvioimme näitä valintoja sen perusteella, mitkä niiden seuraukset ovat ihmisten onnellisuudelle ja yhteiskunnan oikeudenmukaisuudelle. Kaikki ihmiset erilaisine sosiokulttuurisine taustoineen soveltavat itse asiassa samoja yleisiä moraaliperiaatteita, vaikkakin erilaiset olosuhteet saattavat aiheuttaa eroavuutta yksityiskohtaisemmissa moraaliarvostelmissa. Haaste yhteiskunnille on täten yhtäläisyyksiemme korostaminen eroavaisuuksiemme sijaan.

Mitkä ovat humanistisen etiikan avainperiaatteet?

1. Keskeiset arvot ovat yksilön arvokkuus ja autonomia. Humanistinen etiikka sitoutuu maksimoimaan valinnanvapauden – ajattelun- ja omantunnonvapauden, vapaan tutkimuksen, sekä yksilöiden oikeuden elää elämäänsä kuten sopivaksi näkevät, niin kauan kuin toisille ei koidu vahinkoa. Tämä on erityisen tärkeää demokraattisissa yhteiskunnissa, joissa useat vaihtoehtoiset arvomaailmat voivat kohdata. Humanistit kunnioittavat erilaisuutta.
2. Puolustaessaan yksilöiden itsemääräämisoikeutta humanisti ei tarkoita, että kaikenlaista käyttäytymistä olisi suvaittava. Erilaisten elämäntyylien suvaitseminen ei välttämättä edellytä niiden arvostamista. Humanistit painottavat, että vapaaseen yhteiskuntaan sitoutuminen ja tarve arvostelukyvyn laadulliseen kehittämiseen kulkevat käsi kädessä. Vapaus edellyttää vastuullisuutta. Humanistit tiedostavat, että kaikki yksilöt elävät yhteisöissä, ja että jotkut teot ovat tuhoisia ja vääriä.
3. Humanistiset moraalifilosofit ovat puolustaneet hyveellisyyden etiikkaa – aina Aristoteleesta ja Kantista John Stuart Milliin, John Deweyiin ja M. N. Royhin. Tässä kuvaamme tulevat mukaan sellaiset hyveet kuin kohtuus, maltillisuus, itsehillintä. Myös kyky autonomiseen valintaan, luovuus, esteettinen taju, motivaatiollinen kypsyyt, rationaalisuus, sekä omien lahjakkuuksien toteuttaminen ovat hyveellisyyden mittapuita. Humanismi pyrkii tuomaan esiin parhaan ihmisessä, jotta ihminen voisi löytää sen elämässään.
4. Humanistit tunnustavat vastuumme ja velvollisuutemme toisillemme. Meidän ei pitäisi kohdella toisia ihmisiä vain omien halujemme tyydytyksen välineinä. Heidät tulee huomioida tasa-arvoisen, yhtäläisen kohtelun ansaitsevana persoonina. Jokaista yksilöä on kohdeltava humanisti. Humanistit hyväksyvät myös kultaisen säännön, jonka mukaan meidän ei pitäisi kohdella toisia niin kuin emme itsekään haluaisi tulla kohdelluiksi. He hyväksyvät myös raamatullisen käskyn hyväksyä muukalaiset keskuuteemme, kunnioittaa heidän erilaisuuttaan. Uskontojen moninaisuudessa olemme kaikki muukalaisia – laajemmassa yhteisössä voimme olla ystäviä.
5. Humanistit uskovat, että empatian ja välittämisen hyveet ovat keskeisiä eettisessä toiminnassa. Meidän pitäisi kehittää itsessämme altruistista huolta toisten tarpeista ja intresseistä. Moraalisen toiminnan perustasta löydämme "moraalisen kansanviisauden" – laajalti jaetut, kulttuurisesta tai uskonnollisesta taustasta riippumattomat näkemykset moraalista hyveistä. Meidän pitäisi puhua todenmukaisesti ja pitää lupauksemme; olla rehellisiä, vilpittömiä, hyväntahtoisia ja luotettavia; osoittaa uskollisuutta, arvostusta ja kiitollisuutta; olla reiluja, oikeudenmukaisia ja suvaitsevaisia; neuvotella erimielisyyksistä järkevästi ja pyrkiä yhteistyöhön; olla varastamatta toisilta ja vahingoittamatta heitä. Vaikka humanistit ovatkin vaatineet vapautusta alistavista puritaanisista säännöistä, niin he ovat myös puolustaneet moraalista vastuullisuutta.
6. Tärkeällä sijalla humanistien agendalla on lasten ja nuorten moraalinen kasvatust – hyveellisen luonteen kultivointi, moraaliseen kasvuun rohkaiseminen, moraalijattelun kykyjen kehittäminen, sekä yleisiin moraalisääntöihin kasvattaminen.

7. Humanistit kehottavat järjen käyttöön eettisiä arvostelmia muotoiltaessa. Kognitiivisilla kyvyillämme on olennainen osuus eettisessä valinnassa. Meidän on käytettävä näitä kapasiteettejamme vaikeiden moraalisten valintojen edessä. Oikeutus inhimillisille arvoille ja moraalisisille periaatteille löytyy rationaalisen harkinnan ja tutkimuksen avulla, ja erimielisyyksien esiin noustessa niistä on neuvoteltava – aina kun mahdollista – rationaalisisessa dialogissa.

8. Humanistien mukaan meidän pitäisi olla valmiita muokkaamaan eettisiä periaatteitamme ja arvojamme tämän hetken realiteettien ja tulevaisuuden odotusten valossa. Meidän täytyy hyödyntää menneiden aikojen moraaliviisautta, mutta myös kehittää uusia ratkaisuja sekä vanhoihin että uusiin eettisiin ongelmiin.

Esimerkiksi kiista tahdonalaisesta eutanasiasta on ominainen nimenomaan hyvinvointiyhteiskunnille. Lääketieteellisen teknologian kehitys on mahdollistanut sellaisten parantumattomasti sairaiden potilaiden elossa pitämisen, jotka aiemmin olisivat todennäköisesti kuolleet. Humanistit ovat puolustaneet arvokasta kuolemaa ja turhan kärsimyksen vähentämistä, sekä omasta elämästään järkevästi päättämään kykeneväisen aikuisen ihmisen oikeutta kieltäytyä hoitotoimenpiteistä – jopa kuolemaa kiirehtien. He ovat myös tunnustaneet saattokotien merkityksen kuolevien oloa helpottamassa.

Meidän on tehtävä järkeviä valintoja kohdatessamme uusia vaihtoehtoja ja ongelmia paitsi kuolemaan, myös syntymään – keinohedelmöitykseen, kohdunvuokraukseen, geenimanipulaatioon, elinsiirtoihin ja kloonaukseen – liittyen. Taaksepäin, menneisyyden moraalitotuuksiin katsominen ei tarjoa meille riittäviä ohjeita. Meidän on kunnioitettava autonomista valintaa.

9. Humanistien mukaan meidän pitäisi kunnioittaa periaatteiden etiikkaa. Tämä tarkoittaa etiikkaa, jonka mukaan päämäärä ei oikeuta keinoja; päinvastoin, keinomme muotoilevat päämääriämme – sille mitä saamme tehdä, on rajoituksia. Tämä on erityisen tärkeää ottaen huomioon kuluneen vuosisatamme diktatuurit, joissa lähes uskonnollisella antaumuksella kannatetut ideologiat tekivät myönnytyksiä moraalisisille keinoille visionääristen päämäärien hyväksi. Olemme katkeran tietoisia siitä, että suurien vääryyksien salliminen oletetun vielä suuremman hyvän saavuttamiseksi on ollut syynä miljoonien traagisiin kärsimyksiin.

6. Universaali sitoutuminen ihmiskuntaan kokonaisuutena

Maailmanyhteisön ensisijainen tarve on tällä hetkellä uuden Planetaarisen Humanismin kehittäminen. Planetaarinen Humanismi pyrkii turvaamaan ihmisoikeudet ja edistämään inhimillistä vapautta ja arvokkuutta, korostaen myöskin sitoutumistamme ihmiskuntaan kokonaisuutena.

1. Planetaarisen Humanismin perustava eettinen periaate on, että kaikki ihmiset ovat arvokkaita – jokainen maailmanyhteisön jäsen ansaitsee kunnioituksemme. Epäilemättä jokainen tunnistaa sosiaalisen kontekstinsa luomat lukuisat velvoitteet perhettään, ystäviään, yhteisöään, kaupunkiaan, valtiotaan ja kansaansa kohtaan. Näihin velvollisuuksiin on kuitenkin lisättävä uusia sitoumuksia – kansalliset rajat ylittävät

velvollisuudet ihmistä yleensä kohtaan. Olemme kytkeytyneet toisiimme maailmanlaajuisessa mittakaavassa sekä moraalisesti että fyysisesti moninaisemmin ja vahvemmin kuin koskaan aiemmin. Kun kellot soivat yhdelle, ne soivat kaikille.

2. Meidän pitäisi toimia inhimillistä kärsimystä vähentäen ja inhimillisen onnellisuuden kokonaissummaa kasvattaen aina kun mahdollista. Tämä velvollisuus – jonka tunnustavat sekä uskovaiset että uskonnottomat – suuntautuu koko maailmaan. Se on olennainen koko inhimillisen moraalin rakenteelle. Yksikään yhteisö ei voi kestää kauaa jos se suvaitsee suurimittaiset yleisten moraalisääntöjen rikkomukset jäsentensä keskuudessa. Avainkysymys onkin nykyään periaatteen kattavuus. Esitämme, että tämä moraalinen velvollisuus on yleistettävä: meidän ei pitäisi huolehtia vain oman yhteisömmen tai kansallisvaltiomme, vaan koko maailmanyhteisön hyvinvoinnista.

3. Meidän tulisi välttää monikulttuurisuuden liikakorostamista tuhoisaa eripuraisuutta aiheuttavan nurkkapatriotismin muodossa. Erilaisia kulttuureja pitäisi suvaita, elleivät kyseiset kulttuurit itse ole suvaitsemattomia, tai sortavia ja alistavia. On aika nousta kapeakatseisen tribalismin yläpuolelle, etsimään yhteistä perustaa. Kansallisuudet ovat syntyneet menneisyyden sosiaalisessa ja maantieteellisessä eristyneisyydessä, eivätkä ne ole enää niin merkityksellisiä avoimessa globaalissa yhteiskunnassa, jossa erilaiset vuorovaikutuksen muodot ja avioliitot eri kansallisuuksien edustajien kesken ovat paitsi mahdollisia, myös suotavia. Lojaalisuus omaa maata, heimoa tai kulttuurista taustaa kohtaan voi kylläkin ylittää yksilön itsekäät motiivit, mutta yletön kansalliskiihkoilu muuttuu usein tuhoisaksi. Moraalinen välittäminen ja lojaalisuus ei saisi loppua etnisen enklavin tai kansallisvaltion rajalla. Rationaalinen moraalinen velvoittaa meitä rakentamaan ja suojelemaan yksilöiden ja erilaisten kansallisuuksien välistä yhteistyötä tukevia instituutioita. Se yhdistää meitä, ei erota meitä toisistamme.

4. Kaikki ihmiset ansaitsevat yhtäläisen kunnioituksen ja huolenpidon persoonina. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkia ihmisiä on kohdeltava humanisti, ja ihmisoikeuksia puolustettava kaikkialla. Kullakin meistä on velvollisuus vähentää ihmisten kärsimyksiä kaikkialla maailmassa, sekä osaltamme edistää yhteistä hyvää. Tämä periaate ilmaisee myötä- ja hyvätahdon tuntomme jaloimmassa muodossaan. Siitä seuraa, että vauraisissa maissa elävillä ihmisillä on velvollisuus vähentää köyhien alueiden ihmisten kärsimyksiä, ja kohentaa heidän hyvinvointiaan milloin vain mahdollista. Toisaalta vähemmän kehittyneiden alueiden ihmisten tulisi osoittaa vastavuoroisesti hyvää tahtoa, ei kantaa kaunaa parempiosaisia kohtaan. Parasta mitä varakkaat voivat tehdä on auttaa köyhiä auttamaan itseään. Jotta ihmiskunnan köyhempiä voitaisiin auttaa, vauraiden maiden asukkaiden on ehkä rajoitettava tuhlaavaista kulutustaan ja yletöntä mukavuudenhaluaan.

5. Näiden periaatteiden vaikutusalan pitäisi ulottua myös tulevaisuuden maailmanyhteisöön. Meillä on velvollisuutemme tulevia sukupolvia kohtaan – sekä lähitulevaisuutta että pidempää aikaväliä ajatellen. Rationaaliset eettiset toimijat ymmärtävät velvoitteensa lastenlastensa jälkeläisiä ja koko nykyistä ja tulevaa ihmiskuntaa kohtaan.

6. Jokaisella sukupolvella on velvollisuus pyrkiä siinä määrin kuin mahdollista jättämään perimänsä ympäristö yhä paremmassa tilassa jälkeläisilleen. Liiallista

saastuttamista pitäisi välttää, ja meidän pitäisi tyydyttää tarpeemme järkevästi ja säästävääsasti säästääksemme maapallon uusiutumattomia luonnonvaroja. Nopean väestönkasvun ja kiihtyvän luonnonvarojen kulutuksen aikana tämä voi vaikuttaa mahdottomalta. Meidän on kuitenkin yritettävä, sillä meidän tekemme määräävät tulevien sukupolvien kohtalon. Voimme katsoa taaksepäin; arvioida taannehtivasti esi-isiemme tekoja, ja ylistää tai syyttää heitä heidän tekemättä jättämisistään tai rikoksistaan. Voimme esimerkiksi kritisoida huoletonta öljyn tai maakaasun käyttöä, tai vesivarantojen tyhjiin imemistä. Toisaalta, voimme kiitellä menneisyyden arkkitehtejä tai insinöörejä luonnonsuojelualueista, vedenpuhdistuslaitoksista, maanalaisista jätteenhävitysjärjestelmistä, tai nykyään käyttämistämme valtateistä ja silloista, joita he rakensivat.

Voimme eläytyä tulevaan maailmaan, kuvitella millaisia sen asukkaat ovat, ja näin päätellä, mitkä ovat velvollisuutemme tänään huomista kohtaan. Velvollisuutemme tulevaisuudelle juontavat juurensa osin kiittollisuudestamme meitä edeltäneille sukupolville ja heidän meitä hyödyttäville uhrauksilleen, sekä ehkä myös menneiden sukupolvien tuomitsemisestamme. Tulevat sukupolvet tarvitsevat puhemiestä nykyajassa toimimaan heidän valtuutettunaan ja puolustamaan heidän tulevia oikeuksiaan. Näin väittäessämme emme esitä mahdottomia vaatimuksia. Suuri osa ihmisistä välittää jo nyt moraalisesti jälkipolvistamme ja heidän ympäristöstään. Voidaan jopa väittää, että hurooinen, rakastetulle tuonpuoleiselle tarkoitusperälle ja ihmiskunnan suuremmalle hyvälle omistautunut idealismi on aina inspiroinut ihmistä.

7. Meidän pitäisi tarkkaan huolehtia siitä ettemme tekisi mitään, mikä vaarantaisi tulevien sukupolvien eloonjäämisen. Meidän on pidettävä huolta siitä, ettei maailmanyhteisömme huononna ilmakehän, vesistöjen ja maaperän tilaa siinä määrin, että tulevaisuuden elinehdot heikkenevät. Huolta on pidettävä myös siitä, ettemme päästä valloilleen joukkotuhoaseitamme. Ensimmäistä kertaa historiassaan ihmiskunnalla on hallussaan itsensä tuhoamisen välineet. Kylmän sodan loppu ei ole tae siitä, etteivätkö fanaattiset koston opetuslapset tai jotkut, valmiina vaikkapa tuhoamaan maailman pelastaakseen sen, katkaisisi lopullista Damokleen miekkaa kannattelevaa jouhta.

Täten, elinkykyisen – turvallisuuteen, rauhaan ja parempaan maailmaan keskittyvän – uuden Planetaarisen Humanismin edistämisen pitäisi olla meidän tärkein velvollisuutemme; meidän tulisi tehdä voitavamme luodaksemme eettistä sitoumusta – synnyttääksemme moraalista vastuuntuntoa. Tämän vastuuntunnon on ylettävä jokaiseen ihmiseen planeetallamme, oli kyseessä sitten uskovainen tai naturalisti, teisti tai humanisti, rikas tai köyhä, tai minkä tahansa rodun, etnisen ryhmän tai kansallisuuden edustaja.

Meidän on vakuutettava kanssaihmisemme yhteistyön välttämättömyydestä luotaessa uutta planetaarista konsensusta, jossa ihmiskunnan suojeleminen ja kehittäminen on ylin velvollisuutemme.

7. Planetaarinen oikeuksien ja velvollisuuksien julistus

Saadaksemme sitoumuksemme Planetaariseen Humanismiin käymään toteen, esitämme Planetaarisen oikeuksien ja velvollisuuksien julistuksen, jossa saa ilmauksensa sitoutumisemme koko ihmiskunnan hyvinvointiin. Se sisällyttää itseensä Yleismaailmallisen ihmisoikeusjulistuksen, siitä eteenpäin jatkaen, joitakin uusia ajatuksia esittäen. Monet itsenäiset valtiot ovat pyrkineet implementoimaan näitä

uudistuksia rajojensa sisällä. Eksplisiittiselle, jokaiseen ihmislajin edustajaan soveltuvalle Planetaariselle oikeuksien ja velvollisuuksien julistukselle on kuitenkin kasvava tarve. Sen toimeenpaneminen ei tule olemaan helppoa – mahdollisuuksien riippuessa luonnollisesti resurssien riittävydestä. Vaikka vapaat markkinat ovatkin taloudellisen kasvun ja kehityksen dynaaminen moottori, ne ovat erehtyväiset, ja voivat vaatia täydennykseen laajempaan sosiaaliseen hyvään tähtääviä julkisia toimintaperiaatteita. Keinot Julistuksen periaatteiden toteuttamiseksi löytynevät todennäköisimmin yksityiseltä sektorilta, mutta myös julkisen sektorin osuus tulee olemaan merkittävä. Ehdotuksemme tulevat epäilemättä kohtaamaan valtavaa poliittista vastustusta, mutta meidän on asetettava pitkän tähtäimen tavoitteita, vaikkakin ne voivat tietyissä osin maailmaa olla nykyisellään vaikeasti saavutettavissa.

1. Meidän on pyrittävä poistamaan köyhyys ja aliravitsemus, sekä tarjoamaan riittävä terveydenhoito ja katto pään päälle ihmisille kaikkialla planeetallamme. Keneltäkään ei pitäisi evätä riittävää määrää ruokaa ja puhdasta vettä, ja meidän pitäisi yrittää parhaamme hävittääksemme perin pohjin tartuntataudit, ja varmistaa kunnollisen hygienian sekä taataksemme minimitasoisen mukaisen majoituksen jokaiselle. Tämä on melkoinen tehtävä. Kuitenkin, moraalisiin perusteisiin on välttämätöntä, että alamme työskennellä suoriutuaksemme siitä.

2. Meidän on pyrittävä turvaamaan kaikille riittävä toimeentulo ja taloudellinen turva. Ihmisille on tarjottava reilu mahdollisuus työllistymiseen, työttömyysvakuutus, sekä eläketurva. On myös suunniteltava erikoisohjelmia vammaisten kouluttamiseksi heidän taidoissaan ja heidän työllistymistä helpottamaan.

Lähtökohtanamme on oma apu: yksilöiden on yritettävä itse ansaita toimeentulonsa. Yhteiskunta voi tarjota vain mahdollisuuksia – yksityisin tai julkisin keinoin.

3. Jokaista ihmistä on suojeltava oikeuttamattomalta ja tarpeettomalta vahingoittamiselta, vaaralta ja kuolemalta. Jokaisen ihmislajin edustajan pitäisi olla turvassa fyysiseltä väkivallalta, varkaudelta ja pelon alaiselta eläältä (siitä riippumatta onko pelon aiheuttaja yksityishenkilö vai yhteiskunnallinen tai poliittinen instituutio). Ihmisten pitäisi olla turvassa myös seksuaaliselta hyväksikäytöltä, ahdistelulta ja raiskauksilta. Sukupuolikäyttäytymisen tulee perustua suostumuksen periaatteelle. Sukupuolisuhdet tai avioliitto lasten kanssa eivät saa olla sallittuja missään olosuhteissa.

Kuolemanrangaistus ei ole hyväksyttävä rangaistusmuoto. Se on korvattava muilla pelotteilla, kuten elinkautisilla vankilatuomioilla. Suurin osa sivistyneistä kansoista on jo kieltänyt kuolemanrangaistuksen.

4. Yksilöillä on oikeus elää valitsemassaan perhe- ja kotitalousmuodossa, varallisuutensa mukaan, ja lasten hankinnan on oltava kunkin itsensä päätettävissä. Jokaisella yksilöllä on oltava oikeus vapaasti valita elämänkumppaninsa (tai olla valitsematta), sekä mahdollisten lastensa määrä ja niiden hankkimisen ajankohta. Ihmisillä on oltava myös oikeus kasvattaa biologiset tai adoptoidut lapsensa, sekä toisaalta oikeus perheettömyyteen.

Lasten kasvattamisen valitseminen tuo myös velvollisuuksia mukanaan: lapsille on tarjottava turvallinen ja rakastava ympäristö. Vanhemmat eivät saa käyttää lapsiaan hyväkseen – pakottaa heitä liian raskaisiin tai aikuisten töihin. Vanhemmat eivät saisi laiminlyödä lapsiaan tai evätä heiltä kunnollista ravintoa, hygieniaa, yösijaa, terveyden hoitoa ja turvallisuutta.

Vanhemmat eivät saisi evätä lapsiltaan myöskään mahdollisuuksia koulutukseen, elämänsä kulttuurilliseen rikastuttamiseen tai älyllisiin virikkeisiin. Vaikka vanhempien tarjoama moraalinen opastus onkin ehdottoman välttämätöntä, niin heidän ei pitäisi yksinkertaisesti tyrkyttää omia uskonnollisia näkemyksiään tai moraalisia arvojaan lapsilleen tai indoktrinoida heitä. Lapset, nuoret ja nuoret aikuiset pitäisi altistaa erilaisille näkökulmille – heitä pitäisi rohkaista itsenäiseen ajatteluun. Myös pienten lasten näkemyksiä on kunnioitettava.

5. Kaikilla pitäisi olla mahdollisuus koulutukseen ja kulttuurilliseen virkistäytymiseen. Jokaisella pitäisi olla mahdollisuus tietojensa kartuttamiseen. Vähimmäisvaatimuksena, jokaiselle lapselle pitäisi tarjota koulutusta varhaisimmista vuosista halki nuoruusiän. Kaikilla, myös aikuisilla, pitäisi kuitenkin olla mahdollisuus jatkuvaan koulutukseen iästään huolimatta. Jokaisen ihmisen pitäisi saavuttaa tietyt minimistandardit: lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaidot. Pidemmälle mentäessä astuvat kuvaan lahjakkuus ja erilaiset kyvyt. Hyväksynnän korkeampaa koulutusta tarjoaviin kouluihin pitäisi perustua ansioihin. Mikäli mahdollista, opiskelun rahoitus pitäisi järjestää siten, ettei pätevä opiskelija voisi olla pakotettu hylkäämään mahdollisuuksiaan opintoihin taloudellisen asemansa vuoksi.

Varmistaaksemme lasten mahdollisuudet tuottavaan työllistymiseen, heille kaikille pitäisi opettaa joitakin markkinakelpoisia perustaitoja – jonkinlainen tietokoneiden hallinta, kulttuurillinen sivistys, sekä kykyjä kaupallisessa maailmassa toimimiseen.

Opinto-ohjelman tulisi edistää kriittistä ajattelua ja ymmärrystä tieteellisistä tutkimusmetodeista. Vapaalle tutkimukselle ei saa asettaa esteitä. Opetuksen pitäisi pitää sisällään jonkinlaisen ymmärryksen hankkiminen sekä luonnontieteistä että yhteiskuntatieteistä. Lapsille pitäisi opettaa myös evoluutioteoriaa sekä ekologian perusteita.

Oppilaiden pitäisi saada oppia myös terveystiedossa – tietoa riittävästä ravitsemuksesta, hygieniasta sekä liikkumisesta. Opetusta olisi tarjottava myöskin lääketieteestä sekä ihmisruumiin toiminnasta. Myös sukupuolikasvatukseen – vastuullisesta sukupuolikäyttäytymisestä, perhesuunnittelusta ja ehkäisymenetelmistä – pitäisi olla tarjolla mahdollisuus jo hyvinkin nuoresta iästä alkaen.

Oppilaiden pitäisi oppia arvostamaan kulttuuristen traditioiden moninaisuutta. Heidän pitäisi saada oppia erilaisista uskonnoista, kielistä ja kulttuureista, sekä taiteen ilmaisutavoista. Historian opiskelu pitäisi aloittaa oman maan tai kulttuurin historiasta, mutta myös muiden kulttuurien historiaa – mukaan lukien suuret maailman kulttuurit – on opiskeltava. "Planetaarista lukutaitoa", ympäristötietoisuutta, on kehitettävä kaikin voimin. Oppiminen ei saisi rajoittua kapeiden erikoisalueiden sisälle; pyrkimystä tieteidenväliseen ymmärrykseen on rohkaistava.

6. Ihmisiä ei saa syrjiä rodun, kansallisen taustan, kansallisuuden, kulttuurin, kastin, luokan, uskonnon, sukupuolen tai sukupuolisen suuntautuneisuutensa perusteella. Meidän on rakennettava uutta inhimillistä identiteettiä – jäsenyyttä planetaarisessa yhteisössä. Tämän identiteetin on oltava etusijalla suhteessa kaikkiin muihin. Se voi tarjota perustan syrjinnän perinpohjaiselle lopettamiselle.

Rotuun tai kansallisuuteen perustuva vihamielisyys on moraalitonta. Kaikki ihmiset ovat saman lajin edustajia, ja sellaisina oikeutettuja nauttimaan vapauksistaan ja mahdollisuuksistaan.

Luokka-antagonismi voi aiheuttaa syrjintää. Perinteiset raja-aidat, kuten kastijärjestelmä, ovat jarruttaneet miljoonien ihmisten edistystä. Kuilua rikkaiden ja köyhien välillä on yritetty ylittää köyhdyttämällä edellisiä jälkimmäisten olojen parantamisen sijaan. Toisaalla taas köyhien ahdinko on unohdettu tai heitä on jopa pyritty pitämään huonossa asemassaan, riippuvuuden tilassa.

Uskonnonvapautta ja oikeutta uskonnon harjoittamiseen on kunnioitettava. Uskonnollisten toisinajattelijoiden, agnostikkojen ja ateistien näkemyksiä on kunnioitettava yhtä lailla. Heille on suotava yhtäläinen vapaus olla harjoittamatta uskontoa.

Sukupuolisyryntä ei ole hyväksyttävää. Naisilla on oikeus yhtäläiseen kohteluun miesten kanssa. Syrjinnälle työn haussa, koulutuksessa tai kulttuurisissa toiminnoissa ei ole perusteita. Yhteiskunta ei myöskään saa kieltää homoilta, biseksuaaleilta, transvestiiteilta tai transseksuaaleilta yhtäläisiä oikeuksia.

7. Tasa-arvon periaatteita on kunnioitettava sivistyneissä yhteisöissä, kaikissa neljässä päämerkityksessään:

Tasa-arvoisuus lain edessä: Jokaiselle ihmiselle on suotava oikeudenmukainen oikeudenkäynti ja yhtäläinen lainsuoja. Tavallista kansalaista koskevien lakien on sovellettava aivan yhtä lailla valtion virkamiehiin. Kukaan ei saa olla lain yläpuolella. Lain on oltava sokea rodulle, värille, kansalliselle taustalle, uskonnolle, sukupuolelle ja varallisuudelle.

Tasa-arvoinen huomiointi: Jokainen ihminen on yhtä arvokas. Keneltäkään ei saa kieltää oikeuksia ja etuja, jotka on suotu kaikille muille. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö yhteiskunnalla olisi oikeutta rajoittaa, rangaista tai vangita yksilöitä jotka rikkovat lakia tai ovat väkivaltaisia.

Perustarpeiden tyydyttäminen: Yksilö voi ilman omaa syytään, voimavarojen puutteen vuoksi, olla kykenemätön tyydyttämään minimaalisia perustarpeitaan ravintoon, asuntoon, turvallisuuteen, terveydenhuoltoon, kulttuurilliseen virkistäytymiseen ja koulutukseen. Tällaisissa tapauksissa, jos yhteiskunnalla suinkin on keinoja käytettävissään, sillä on velvollisuus auttaa tyydyttämään näistä perustarpeista niin monia kuin mahdollista. Tämä hyvinvoinnista huolehtiminen on samalla myös työkykyisyydestä huolehtimista. Yhteiskunnan ei pitäisi rohkaista riippuvuuden kulttuuria.

Mahdollisuuksien tasa-arvo: Vapaissa yhteiskunnissa pelikentän pitäisi olla tasainen. Avoimessa ja vapaassa yhteiskunnassa aikuisille ja lapsille on suotava mahdollisuuksia tavoitella mielenkiinnon kohteitaan ja toteuttaa toiveitaan, sekä antaa ilmauksia uniikeille lahjakkuuksilleen.

8. Jokaisella ihmisellä on oikeus elää hyvää elämää, tavoitella onnellisuutta, saavuttaa luovaa tyydytystä ja viettää vapaa-aikaansa omilla ehdoillaan, niin kauan kuin hän ei aiheuta muille vahinkoa. Ydinperiaatteena on, että jokaiselle ihmiselle on annettava mahdollisuus toteuttaa henkilökohtainen täyttymyksensä, yhteiskunnallisten resurssien rajoissa – ja täyttymyksen toteutumisen itsensä ollessa riippuvaista yksilöstä, ei yhteiskunnasta. Yksilön onnellisuus on kuitenkin osittain riippuvaista hänen omista tuloistaan, voimavaroistaan ja asenteistaan, eikä hänen täten pitäisi odottaa yhteiskunnan tarjoavan hänelle keinoja kovin laajan omalaatuisten halujen tai pyrkimysten kirjon toteuttamiseksi.

9. Yksilöillä pitäisi olla mahdollisuus nauttia taiteesta ja osallistua sen tekemiseen – mukaan lukien kirjallisuus, runous, teatteri, kuvanveisto, tanssi, musiikki ja laulu. Esteettinen mielikuvitus ja luova toiminta voivat rikastuttaa elämää ja itsensä toteuttamista, sekä edistää inhimillistä onnellisuutta mittaamattomasti. Yhteiskunnan pitäisi suosia ja tukea taiteita sekä niiden leviämistä laajasti yhteiselon eri alueille.

10. Yksilöitä ei saa tarpeettomasti rajoittaa tai kieltää harjoittamasta laaja-alaista henkilökohtaisia valinnanvapauksiaan. Näihin vapauksiin kuuluvat ajattelun- ja omantunnonvapaus – ehdoton vapaus uskoa tai olla uskomatta, sananvapaus, sekä vapaus elää niin kuin sopivaksi näkee, sillä edellytyksellä ettei se estä muiden vastaavien oikeuksien toteutumista.

Yllä mainittuun sisältyy myös oikeus yksityisyyteen:

Luottamuksellisuutta on kunnioitettava.

Jokaisen yksilön on oltava vapaa tunkeilevalta poliittiselta tai sosiaaliselta pakottamiselta.

Naisilla on oikeus oman ruumiinsa hallintaan. Tähän sisältyy vapaus päättää mahdollisten lasten hankinnasta, ehkäisystä sekä abortista.

Aviopareille pitäisi antaa kunnollista informaatiota perhesuunnittelua varten, ja tarjota mahdollisuus keinotekoisien hedelmöitysmenetelmien hyväksi käyttämiseen ja biogeneettiseen neuvontaan.

Täysi-ikäisille pitäisi olla sallittua mennä naimisiin kenen kanssa tahansa, riippumatta rodusta, kansallisuudesta, luokasta, kastista, tai erilaisesta kulttuurisesta, uskonnollisesta tai kansallisesta taustasta. Rotujen sekoittuminen ei saa olla kiellettyä. Samaa sukupuolta

olevilla pareilla pitäisi olla samat oikeudet kuin heteroseksuaalisillakin.

Informoidun suostumuksen pitäisi olla terveydenhuollon johtava periaate. Kypsillä yksilöillä pitäisi olla oikeus valita hoitomuotonsa ja mahdollisesti niistä kieltäytyä.

Yksilöillä on oltava oikeus liittyä vapaaehtoisin järjestöihin. Vapautta rauhalliseen ja väkivallattomaan kokoontumiseen ja yhdistymiseen on kunnioitettava.

8. Uusi globaali toimintasuunnitelma

Monet toisen maailmansodan jälkeen syntyneistä ihanteista, jotka saivat Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen kaltaisia ilmaisuja, ovat hiipumassa ympäri maailman. Mikäli haluamme vaikuttaa ihmiskunnan tulevaisuuteen, meidän on työskenneltävä yhä enemmän uusien valtakeskusten kanssa ja kautta vaikuttaaksemme tasa-arvon ja vakauden lisäämiseen, köyhyyden lievittämiseen, konfliktien vähentämiseen sekä ympäristön suojeluun. Näissä muuttuvissa olosuhteissa monet tärkeät tavoitteet ovat käyneet ilmeisiksi:

- Ensinnäkin turvallisuus: alueellisten konfliktien ja sotien ongelmaa ei ole ratkaistu, kuten ei myöskään massatuhoaseiden vaarivaa vaaraa. Viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana valtioiden sisäiset väkivaltaisuuudet ja sisällissodat ovat ohittaneet kansainväliset konfliktit niin lukumääräisesti kuin uhriensa osalta. Tällaiset konfliktit syntyvät poikkeuksetta, kun jokin etninen yhteisö tuntee itsensä uhatuksi joko valtion tai toisen etnisen ryhmän taholta kykenemättä tuomaan kokemiaan vääryksiä esiin vallitsevan oikeusjärjestelmän puitteissa. Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirja kieltää erityisesti valtioiden sisäisiin asioihin puuttumisen; kansainvälisellä yhteisöllä ei siten ole keinoja puuttua valtioiden sisäisiin etnisiin, alueellisiin tai heimojen välisiin konflikteihin ilman hallitsevan ryhmän tai valtiovallan toivomusta. Lisäksi kansainvälisen yhteisön pyrkimykset ratkaista voimakeinoin tällaisia konflikteja kaatuvat mitä todennäköisimmin YK:n turvallisuusneuvostossa kohteena olevaan maahan ystävällismielisesti suhtautuvan pysyvän jäsenmaan veto-oikeuteen. Kylmän sodan päättymisestä lähtien USA on NATO:n ja muiden länsivaltojen tukemana turvautunut usein rauhaanpakottamiseen ohittaen YK:n ja siten vakavasti kyseenalaistanut järjestön arvovallan.

- Toiseksi inhimillinen kehitys: peräänkuulutamme rohkeita ja innovatiivisia ehdotuksia maailmanlaajuisen inhimillisen kehityksen maksimoimiseksi. Maapallon jako kehittyneisiin ja alikehittyneisiin alueisiin on kiireellinen ongelma myös nykyaikana. Kehitysmaita voidaan auttaa selviytymään antamalla pääomia sekä tarjoamalla teknillistä ja koulutuksellista apua. Meidän on korostettava myös sosiaalista - eikä vain taloudellista - kehitystä, sillä talouden kasvu ei aina johda sosiaalisiin parannuksiin, mutta sijoittaminen sosiaaliseen kehitykseen johtaa suoraan köyhyyden vähenemiseen ja tuo siten lisää väestöä rahatalouden piiriin. Vartavasten köyhimpien terveydenhuollon ja hyvinvoinnin parantamiseen tähtääville toimenpiteille on selkeä tarve, ja erityisesti tämä koskee naisia ja tyttöjä. Tähän on sisällytettävä myös pyrkimys väestönkasvun vakauttamiseen ja myöhemmin syntyvyyslukujen laskuun. Kehitysapu on kuitenkin joskus nähty lahjoittajavaltioiden imperialististen ja kaupapoliittisten pyrkimysten välineenä. Kylmän sodan päättymisen myötä tarve kilpailla kehitysmaiden tukemisesta on vähentynyt, samoin kehitysavun määrä. Tällaisen kehityksen suunta olisi käännettävä. Vaadimme kaikkia teollistuneita maita ensimmäisenä askeleena hyväksymään YK:n antamat ohjeet kehitysavun määrästä, vuosittain 0.7 % bruttokansantulosta. Määrästä 20 % pitäisi suunnata sosiaaliseen kehitykseen, ja 20 % tästä olisi kohdistettava väestösuunnitteluun. Avustuksia tulisi kasvattaa tulevina vuosina.

Rikkaiden ja köyhien maiden välistä eroa pitäisi tasoittaa työttömien koulutuksella ja

uudelleen koulutuksella, työolosuhteiden parantamisella (varsinkin naisten ja vähäosaisten osalta) ja kohdistamalla lisää varoja terveydenhuoltoon, koulutukseen ja kulttuuritarjonnan monipuolistamiseen.

Vaadimme kaikkia kansakuntia tukemaan vuoden 1994 Kairon toimintaohjelmaa edesauttamalla yleismaailmallisia uudistuksia terveydenhuoltoon ja oikeuksiin, auttamalla köyhimpien elämänlaadun kohentamisessa sekä vakaannuttamalla maailman väestönkasvua. YK:n kehitysohjelman tuottama vuosittainen Inhimillisen kehityksen indeksi tulisi ottaa sosiaalisen elämän mittariksi kaikissa kehitysmaissa.

Kehitysmaissa on kasvava tarve kansalaisjärjestöille, joille kehitysapu voidaan suunnata suoraan korruption ja byrokratian välttämiseksi. Länsimaisilla kansalaisjärjestöillä on merkittävä rooli tällaisen kehitysavun väylänä ja yhteistyökumppaneina.

- Kolmanneksi yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus: Planetaarinen oikeuksien ja velvollisuuksien julistus on keskittynyt yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen. Meidän on vastustettava yrityksiä asettaa ehtoja yhteiskunnalliselle oikeudenmukaisuudelle ja sen kohdistamiseen tietyille alueille tai kulttuuripiireille. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen

kodeille, perheille ja yhteisöille takaamaa yksityisyyden suojaa on korostettava yhä uudelleen. Erityisesti vaadimme kaikilta valtioilta pikaista lasten, naisten, vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeuksia koskevien kaikkien kansainvälisten sopimusten ratifiointia.

- Neljänneksi globaalin kaupan keskittymisen lisääntyminen: viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana olemme saaneet todistaa omaisuuden ja vallan jatkuvaa keskittymistä monikansallisten yritysten käsiin. Epäilemättä nämä yritykset ovat osaltaan vaikuttaneet maailmankaupan ja -talouden kehitykseen. Kansainvälinen lainsäädäntö on kuitenkin reagoinut hitaasti nopealla tahdilla kehittyviin valtarakenteisiin. Monikansalliset yritykset voivat pitkälti jättää huomioimatta yksittäisten hallitusten toiveet luodessaan toimintamalleja, liikutellessaan pääomia yli rajojen ja siirtäessään tuotantoaan ulkomaille halvempien kustannusten perässä. Tällaisen vapauden on nähty hyödyttävän markkinoita, ja maailman rahamarkkinat tukevat sitä, mutta yritykset voivat myös vältellä veroja siirtämällä voittojaan ulkomaille. Rahalaitokset kykenevät välttymään taloudelliselta valvonnalta sijoittamalla toimintansa veroparatiiseihin, jolloin biljoonan dollarin arvoiset rahansiirrot jäävät päivittäin verotuksen ulottumattomiin. Myös rikkaat yksilöt voivat vastaavalla tavalla välttyä maksamasta heille kuuluvaa osuutta veroista.

Koska näihin asioihin puuttuvien ehdotusten nähdään rajoittavan vapaiden markkinoiden toimintaa, ne myös kaatuvat varmasti ankaraan vastustukseen. Siksi tarvitsemmekin uudenlaisia ajatusmalleja turvataksemme sekä yritysten että yksilöiden kansainvälisten pääomien oikeudenmukaisen verotuksen kuitenkin vaarantamatta maailmantalouden pyörien pyörimistä.

- Viidenneksi kansainvälinen lainsäädäntö: maailmanyhteisö tarvitsee kansalliset lait ylittävää kansainvälistä lainsäädäntöä. Meidän on saatettava lakeja vailla oleva maailma sellaisten lakien piiriin, jotka jokainen ymmärtää ja joita kaikki voivat noudattaa.

- Kuudenneksi ympäristö: meidän on tunnustettava pohjoisen pallonpuoliskon teollistunut elämäntapa kestävämmäksi, ja yhä kestävämmäksi se käy, kun köyhät eteläiset valtiot pääsevät mukaan taloudelliseen kehitykseen ja kiihtyvään kulutukseen kasvattaen samalla koko maapallon ympäristöön kohdistuvaa painetta. Kertakäyttökulutus luo jo nyt ennennäkemättömän paineen ympäristölle ja asettaa vähiten kuluttavat kaksinkertaiseen vaaratilanteeseen. Ongelmana on nostaa kulutuksen tasoa niillä miljardilla köyhimmällä ihmisellä, jotka eivät saa nauttia edes yhdestä päivittäisestä ateriasta, ja samaan aikaan toteuttaa kestävämpiä kulutuksen muotoja, jotka vähentävät ympäristölle aiheutuvia vahinkoja.

Globaaleja ympäristöongelmia on käsiteltävä maailmanlaajuisesti: vähentämällä ympäristösaasteita mukaanlukien hiilidioksidi- ja muut kasvihuonepäästöt; kehittämällä vaihtoehtoisia energiamuotoja; uudelleen metsittämällä paljaaksihakattuja maa-alueita; kamppailemalla eroosiota vastaan viljelyskelpoisilla alueilla; suosia ympäristöystävällistä liiketoimintaa; rajoittamalla avomerikalastusta, joka uhkaa hävittää kokonaisia kalalajeja; suojelemalla uhanalaisia lajeja; vähentämällä silmiinpistävän tuhlailevaan kulutukseen totuttavaa

elämäntapaa; kieltämällä kaikki massatuhoaseet. Ympäristön suojeluun kohdistuvien toimenpiteiden tulisi olla etusijalla maailmanyhteisössä.

9. Uusien planetaaristen instituutioiden tarve

Yksi 2000-luvun välitöntä huomiota vaativista kysymyksistä on, pystyykö ihmiskunta luomaan edellä esitettyihin ongelmiin puuttuvia maailmanlaajuisia instituutioita. Vapaaehtoiset, yksityiset ja julkiset hankkeet ovat omaksuneet useita hyviä ratkaisukeinoja näihin ongelmiin niin paikallisella, kansallisella kuin alueellisellakin tasolla. Vapailta markkinoilta lähtevät aloitteet ovat yksi tapa ratkaista ongelmia; toinen tapa on käyttää kansainvälisiä vapaaehtoisjärjestöjä ja säätiöitä sosiaalisen ja koulutuksellisen kehityksen edesauttamiseen. Me kuitenkin uskomme, että silti on olemassa tarve uusille maailmanlaajuisille järjestelmille, jotka pureutuvat suoraan käsillä oleviin ongelmiin ja kohdistavat huomionsa koko ihmiskunnan tarpeisiin.

Näitä ongelmia varten perustettiin toisen maailmansodan jälkimainingeissa useita kansainvälisiä järjestöjä kuten YK ja WHO. Näiden järjestöjen toimintatapojen ja maailmanlaajuisen tarpeiden väliin on valitettavasti jäänyt kuilu. Olemassaolevien järjestöjen onkin muututtava merkittävästi tai uusia järjestelmiä on luotava.

Maailman tosiasialliset poliittiset rajat ovat täysin satunnaisia. Meidän on ylitettävä ne. Demokratian vahvistumisen jatkumista on puolustettava maailmanyhteisön eri maissa, mutta maailmanyhteisön kansalaisten kansallisuusrajat ylittäviä oikeuksia on myös vahvistettava. Tarvitsemme nyt enemmän kuin koskaan elintä, joka edustaisi maailman valtioiden sijaan maailman ihmisiä.

Yhdistyneillä Kansakunnilla, toisin kuin sen edeltäjällä Kansainliitolla, on ollut merkittävä rooli maailmassa, mutta paljon on vielä tekemättä. YK tarvitseekin jatkuvia ja huomattavia muutoksia voidaksemme ratkaista ylikansallisia ongelmia ja vaikuttaa koko maapallon kehitykseen. Jotkut muutoksista vaativat korjauksia YK:n peruskirjaan, toiset taas johtavat YK:n rakenteiden radikaaliin muuttamiseen. Nämä muutokset vaativat jäsenvaltioiden suostumusta. Mutta miten tahansa YK:ta muutammekin, meidän on joka tapauksessa säilytettävä ne YK:n rakenteet, jotka ovat merkittävästi parantaneet miljoonien ihmisten elämää maapallolla.

Perustavanlaatuisin muutos koskee YK:n tehokkuuden lisäämistä muuttamalla se suvereenien valtioiden yhteenliittymästä myös ihmisten yhteenliittymäksi. Tällaisella muutoksella on edeltäjänsä, esimerkiksi Amerikan muuttumisella varhaisesta itsenäisten osavaltioiden liitosta nykyiseksi liittovaltioksi. Mikäli haluamme ratkaista globaalit ongelmamme, kansallisvaltioiden tulee luovuttaa osa suvereniteetistaan ylikansalliselle hallintorakenteelle. Epäonnistuminen tässä tehtävässä saattaa johtaa maailman konfliktiin, jossa suvereenit valtiot ovat kiinnostuneet ensisijaisesti vain pitämään kiinni itsemääräämisoikeudestaan. Tämänkaltaiseen voimavarojen haaskaukseen meillä tuskin on varaa: maailman ihmiset ansaitsevat parempaa. Hahmotellun kaltainen ylikansallinen järjestelmä kohdannee poliittisten johtajien vastustusta kaikkialla, erityisesti kansalliskiihkoilijoiden joukossa, mutta se voisi silti kasvaa ja kukoistaa, jos vain näemme vaivaa planetaarisen eettisen konsensuksen aikaansaamiseksi.

Jokaisen uuden ylikansallisen järjestelmän tulisi olla demokraattinen ja sen valtaoikeudet pitäisi rajata. Itsenäisillä valtioilla ja alueilla olisi edelleen mahdollisimman suuri autonomia sekä vapaus ja valta olisi hajautettu. Suojakeinona mielivaltaista vallankäyttöä vastaan pitäisi myös olla tasapainottava tarkastusjärjestelmä. Ylikansallinen järjestelmä puuttuisi pääasiassa globaaleja ratkaisuja vaativiin ongelmiin, kuten turvallisuus, ihmisoikeuksien puolustaminen, taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä maapallon ympäristön suojeleminen. Mikäli nämä päämäärät halutaan

saavuttaa, me ehdotamme seuraavia YK:n puitteissa tapahtuvia uudistuksia:

- Ensiksi maailma tarvitsee jossakin tulevaisuuden vaiheessa tehokkaan ihmisiä, ei valtioita edustavan maailmanparlamentin, joka valitaan väkilukuun perustuvilla vaaleilla. Maailmanparlamentin idea on samankaltainen kuin Euroopan parlamentin kehitys, joka tosin on edelleen lapsenkengissään. Nykyinen YK:n yleiskokous on valtioiden välinen. Uusi maailmanparlamentti toteuttaisi lakejasäättävää tehtäväänsä demokratian periaattein.

Kaksikamarinen lainsäädäntöelin soveltuisi kenties parhaiten sekä ihmisiä edustavan parlamentin että YK:n yleiskokouksen toimintaan. Yksityiskohtaisempaa rakennetta varten tarvitaan peruskirjaa uudelleen arvioiva kokous, jonka suosituksemme mukaan pitäisi kokoontua tutkimaan läpikotaisin vaihtoehtoja, joilla YK:n asemaa voidaan vahvistaa ja/tai täydentää sitä parlamentaarisella järjestelmällä.

- Toiseksi maailma tarvitsee toimivan turvajärjestelmän ratkaistakseen rauhaa uhkaavat sotilaalliset konfliktit. Tätä varten on uudistettava YK:n peruskirjaa, sillä turvallisuusneuvoston viideltä pysyvältä jäseneltä on peruttava veto-oikeus, jonka olemassaolo perustuu toisen maailmansodan jälkeisiin historiallisiin olosuhteisiin, jotka eivät enää päde. Maailman turvallisuuden peruseriaate on, että millään yksittäisellä valtiolla tai liittoutumalla ei ole oikeutta uhata voimatoimin toisen valtion poliittista tai alueellista loukkaamattomuutta; yhdelläkään valtiolla tai liittoutumalla ei myöskään saa toimia maailmassa poliisina tai yksipuolisella päätöksellä ilman turvallisuusneuvoston suostumusta pommittaa toisia valtioita. Maailma tarvitsee tehokkaat poliisivoimat, jotka suojelevat maailman eri alueita konflikteilta ja neuvottelevat rauhanomaisista ratkaisuista. Suosittelemme, että YK:n yleiskokouksen ja maailman parlamentin valitsemalta turvallisuusneuvostolta edellytetään kahden kolmanneksen ääntenemmistöä turvallisuusasioista päätettäessä. Tämä tarkoittaisi sitä, että nykyisen 15 jäsenen neuvoston jatkaessa neljän tai useamman jäsenen vastustaessa toimenpiteisiin ei voitaisi ryhtyä.

- Kolmanneksi meidän on luotava toimiva kansainvälinen tuomioistuin ja tuomarikunta, jolla on riittävät valtuudet turvata päätöksensä toteuttaminen. Nykyinen Haagin kansainvälinen tuomioistuin onkin muuttumassa tähän suuntaan. Tällä tuomioistuimella olisi valtuudet nostaa syytteitä ihmisoikeusrikkomuksista, kansanmurhista ja ylikansallisista rikoksista sekä ratkaista kansainvälisiä kiista-asioita. Valtiot, jotka eivät vielä tunnusta nykyistä järjestelmää, pitäisi suostutella tekemään niin.

- Neljänneksi maailma tarvitsee ylikansallisella tasolla toimivaa planetaarista ympäristön tilan valvontajärjestöä. Suosittelemme nykyisten YK:n ympäristön tilaan keskittyneiden järjestöjen vahvistamista. Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelmalle tulisi esimerkiksi antaa valtuudet ryhtyä toimenpiteisiin vakavaa ekologista saastuttamista vastaan. Yhdistyneiden Kansakuntien väestörahasesta tulee kohdentaa riittävästi varoja maailmanlaajuisen ehkäisyn tarpeisiin ja siten helpottaa väestönkasvun vakauttamista. Mikäli nykyiset järjestelmät eivät kykene hallitsemaan näitä massiivisia ongelmia, on luotava voimakkaampi maailmanlaajuinen järjestö.

- Viidenneksi suosittelemme kansainvälistä verotusjärjestelmää ihmisten perheen alikehittyneiden osien avustamiseksi sekä markkinavoimien huomiotta jättämien sosiaalisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Mielestämme tämä tulisi aloittaa kaikkien valtioiden bruttokansantuotteen mukaan kannetulla verolla, jonka tuotot käytettäisiin taloudelliseen ja sosiaaliseen apuun ja kehitystyöhön. Kyseessä ei siis olisi vapaaehtoinen avustus vaan aito vero. Lisääntyneillä varoilla rahoitettaisiin YK:n nykyisinkin elinvoimaisia järjestöjä, kuten UNESCO, UNICEF, WHO, Maailman pankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto. Verouudistus tarvitsee laajaa kansainvälistä yhteisymmärrystä, jotta voidaan varmistaa, että myös monikansalliset yritykset maksavat oikeutetun osuutensa globaalista verotaakasta. Inhimillisen ja sosiaalisen kehityksen tukemiseen annetuista hyväntekeväisyyslajoituksista myönnettäisiin hyvitystä veroihin. Muilta veroilta välttyviin kansainvälisiin pääomasiirtoihin kohdistuvaa verotusta olisi myös syytä harkita vakavasti köyhimpien maiden sosiaalisen kehityksen avustamiseksi. Monet jäsenmaat kieltäytyvät nykyäänkin maksamasta osuuttaan

YK:n menoista, ja näihin valtioihin tulisi kohdistaa ankaraa arvostelua ja myös vahvempia sanktioita. Näin kertyvistä varoista voitaisiin rahoittaa joidenkin köyhien ja maksukyvyttömiä maiden velkataakkojen anteeksiantamista.

- Kuudenneksi globaalien järjestelmien kehittämiseen tulisi sisällyttää myös keinoja monikansallisten yhtiöiden ja valtiollisten monopolien toiminnan sääntelyyn. Tällainen ylittäisi selvästi YK:n nykyiset valtuudet. Vapaisiin markkinoihin perustuvia talouksia pitäisi toisaalta tukea, mutta emme voi myöskään sivuuttaa koko ihmiskunnan maailmanlaajuisia tarpeita. Vailla kontrollia toimiessaan monikansalliset yritykset ja valtiolliset monopolit mitä todennäköisimmin vain heikentävät maailman tiettyjen alueiden hyvinvointia sekä ihmisoikeus- ja ympäristötilannetta. Maapallon kehittyneiden ja alikehittyneiden alueiden suunnatonta epäsuhtaa voidaan osaltaan tasoittaa auttamalla heikompiosaisia auttamaan itseään, mutta maailman vaurautta voidaan myös ohjata taloudellista ja sosiaalista kehitystä tukeviin pääomasijoituksiin sekä tekniseen ja koulutukselliseen avustamiseen.

- Seitsemänneksi meidän on huolehdittava ”ajatusten vapaiden markkinoiden” elinvoimaisuudesta, kunnioitettava erilaisia mielipiteitä ja vaalittava toisina jättämisen oikeutta. Tarve keskustelemaan median kontrolloimisen vastustamiseen on erityisen pakottava, syyllistyttiinpä kontrolliin sitten kansallisten hallitusten, vahvojen taloudellisten intressien tai maailmanlaajuisen instituutioiden toimesta. Diktatuureissa mediaa on käytetty propagandistisiin tarkoituksiin vaihtoehtoiset näkemykset vaientamalla. Kapitalististen yhteiskuntien joukkotiedotus taas on usein keskittynyt harvojen tahojen käsiin. Tällainen media usein toimii pienimmän yhteisen nimittäjän periaatteella maksimoidakseen levikin. Kaiken maailman New Age –puoskaroinnin hyväksyminen väheksyy tosiasioita, jolloin ihmetteot saavat enemmän lähetysaikaa kuin uusimmat tieteelliset läpimurrot. Media – TV, radio, elokuvat, kustantamot – ei ilmeisesti juurikaan koe velvollisuudekseen tosiasioihin keskittyvää tai opettavaista sisällöntuottamista.

Vastustamme kaikenlaista sensuuria, yhtäläillä hallitusten, mainostajien kuin medioiden omistajienkin taholta. Media-alan kilpailua pitäisi tukea perustamalla julkisia tai voittoa tavoittelemattomia mediayhtiöitä, ja kaikkia monopoleihin tai vallankeskittymiseen tähtäviä suuntauksia pitäisi vastustaa. Mediakriittisyyteen ja median räikeimpien ylilyöntien osoitteluun omistautuneiden kansalaisliikkeiden toimintaa tulisi rohkaista. Mediassa käytävä keskustelu on erityisesti pidettävä avoimena. Sen enempää harvoin käsiin keskittyneet vahvat globaalit mediaryhmittymät kuin kansallisvaltioita eivät saisi dominoida mediaa, vaan meidän tulisi saada aikaan maailmanlaajuinen demokraattinen suuntaus, joka sallii kulttuurisen monimuotoisuuden ja vapaan ajatustenvaihdon.

10. Toiveikas ihmisyyden

Lopuksi ehkä tärkeimpänä asiana meidän tulee ylläpitää toiveikkautta ihmiskunnan aloittaman suuren seikkailun tulevaisuudesta. Vaikka monet ongelmat näyttävät ylittämättömiltä, meillä on hyvät syyt uskoa, että ihmisen kekseliäisyys ja luovat voimat ovat käytettävissämme. Hyvällä tahdolla ja sitoutumisella voimme saavuttaa paremman elämän yhä useammalle ihmiselle. Planetaarinen humanismi on koko ihmiskunnan toiveikkouden lähde. Me haluamme ylläpitää ja edistää sitä ihmetyksen ja innostuksen tunnetta niistä mahdollisuuksista, jotka merkitsevät sekä meille että tuleville sukupolville täysipainoista elämää. Ihanteet ovat avain tulevaisuuteen. Me emme onnistu, ellemmme ole päättäväisiä, eikä meillä ole päättäväisyyttä ellemmme luota omiin kykyihimme. Toiveikkautemme tulee perustua realistiseen arvioon mahdollisuuksistamme, mutta meitä kannustaa toimintaan vakaumus kyvystämme voittaa esteet.

Planetaarinen humanismi torjuu nihilistiset tuhon ja epätoivon filosofiat sekä ne jotka kehottavat meitä hylkäämään järjen ja vapauden, filosofiat jotka hakevat innoituksensa pelosta ja ahdistavista aavistuksista tai viimeisten aikojen kauhunäkyjen kuvittelemisesta. Ihmislaji on aina

tarvinnut kekseliäisyyttä. Se on erottamaton osa planetaarista seikkailuamme. Humanisteina haluamme muistuttaa siitä, että ihmisen ei tule etsiä pelastusta ihmisen ulkopuolelta. Me olemme yksin vastuussa kohtalostamme. Meidän on koottava paras ymmärryksemme, rohkeutemme ja myötätuntoisuutemme korkeimpien pyrkimystemme toteuttamiseksi. Me uskomme, että tulevan planetaarisen yhteisön jäsen voi nauttia hyvästä elämästä. Elämällä on merkitystä niille, jotka ottavat vastuuta yhteistä hyvää elämää edistävästä hankkeistamme. Meidän on osallistuttava huomisen paremman maailman rakentamiseen. Tämä huomisen maailma voi olla ehyt ja runsas - sen tavoittelu on jännittävää ja kiehtovaa. Planetaarinen humanismi antaa meille luottamusta siihen, että me todella kykenemme toteuttamaan ne ennenkokemattomat mahdollisuudet, jotka ihmiskuntaa odottavat kolmannella vuosituhanella ja sen jälkeen.

Tämän dokumentin allekirjoittajat etsivät vilpittömästi yhteistyötä ja kumppanuutta erilaisten maailmankulttuurien kanssa mukaan lukien maailman suuret uskonnolliset perinteet. Me pidämme äärimmäisen tärkeänä sitä, että me etsimme yhteistä perustaa toiminnallemme ja yhteisiä arvoja ohjaamaan tätä toimintaa. Meidän on käytävä jatkuvaan vuoropuheluun ei ainostaan samanmielisten, vaan myös niiden kanssa, joiden näkemykset ovat kaukana omistamme. Perinteemme ovat erilaisia, mutta me kuulumme kaikki samaan suureen ihmisperheeseen ja asutamme samaa planeettaa. Kuitenkin lajimme suuri menestys on uhkaamassa omaa olemassaoloamme. Me yksin olemme vastuussa yhteisestä kohtalostamme. Ongelmiemme ratkaiseminen vaatii ihmisperheemme kaikkien jäsenten yhteistyöhalua ja viisautta. Jokainen ihminen voi osallistua tähän. Planetaarinen yhteisö on omamme, jonka kukoistusta jokainen ihminen voi edistää. Tulevaisuus on avoin. Valinnat ovat meidän. Yhdessä voimme toteuttaa ihmiskunnan ylevimmät päämäärät ja ihanteet.

Humanistimanifesti 2000 allekirjoittaneet eivät välttämättä ole samaa mieltä jokaisesta siinä esitetystä ajatuksesta. Me hyväksymme sen pääperiaatteet ja kannustamme keskustelua siitä. Me kutsumme kaikkia ihmisiä ponnistelemaan paremman maailman luomiseen tässä syntymässä olevassa planetaarisessa yhteisössä.

Allekirjoittajina seuraavat arvostetut henkilöt

Allekirjoittajina seuraavat arvostetut henkilöt

PAUL KURTZ, New Yorkin valtion yliopiston (BUFFALO) professori; Kansainvälisen Humanistisen Akatemian puheenjohtaja, USA

RICHARD DAWKINS, New College, Oxfordin yliopisto, UK

EDWARD O. WILSON, Harvardin yliopisto, vertailevan eläntieteen museo, USA

SIR ARTHUR C. CLARKE, CBE, kirjailija; Moratuwan yliopiston kansleri, Sri Lanka; International Space yliopiston kansleri, Sri Lanka

STEVE ALLEN, kirjailija, viihdetaitelija, USA

RICHARD LEAKEY, antropologi, Kenya Wildlife Service, Kenia

PAUL D. BOYER, kemian Nobel palkinnon saaja, USA

Sir HAROLD W. KROTO, Nobel palkinnon saa, School of

Chemistry, Physics & Environmental Science, UK

TASLIMA NASRIN, kirjailija, ihmisoikeusaktivisti,
Bangladesh

FERID MURAD, Nobel palkinnon saaja, Teksasin yliopisto;
Health Science Center - Houston, USA

BARUJ BENACERAFF, Nobel palkinnon saaja, Dana-Farber
Cancer instituutti, USA

JEAN-MARIE LEHN, Nobel palkinnon saaja, Universite
Louis Pasteur, Ranska

JOSE SARAMAGO, kirjallisuuden Nobel palkinnon saaja, Espanja

ALAN CRANSTON, entinen senaattori, Kalifornia, USA

DOBRICA COSIC, kirjailija, entinen Jugoslavian liittotasavallan presidentti, Jugoslavia

ETIENNE BAULIEU, Ru 486 löytäjä, Tiedeakatemia, INSERN, Ranska

JENS C. SKOU, Nobel palkinnon saaja, biofyysikko, Århusin yliopisto, Tanska

JILL TARTER, Bernard M. Oliver professori, SETI -instituutti, USA

MARIO MOLINA, kemian Nobel palkinnon saaja, USA

HERBERT A. HAUPTMAN, kemian Nobel palkinnon saaja, USA

* * *

ALANKOMAAT
PIETER V. ADMIRAAL

MAX ROOD, Rijksuniversitet Leiden'in oikeustieteen professori; entinen oikeusministeri

ROB A. P. TIELMAN, Utrehtin yliopiston sosiologian professori

ARGENTINA
HUGO DANIEL ESTRELLA, Pugwash -järjestö

AUSTRALIA
PHILLIP ADAMS, kolumnisti, kommentaattori Radio National'ssa

JOHN ARTHUR PASSMORE, Australian National yliopiston aatehistorian professori, entinen
tiedeakatemian presidentti

J. J. C. SMART, Australian National yliopiston emeritus professori (filosofia)

BELGIA

JEAN DOMMANGET, Observatoire Royal de Belgique, Bryssel

BRASILIA

JOSE LEITE LOPES, emeritus professori , Centro Brasileiro de Pesquisas Fisicas

EGYPTI

MOURAD WAHBA, Averroës ja valistuksen kansainvälisen yhdistyksen puheenjohtaja;
Afro-aasialaisten filosofian yhdistyksen perustaja

ESPANJA

JOSE M. R. DELGADO, Centro de Estudios Neurobiologicos'n neurobiologian professori

ALBERTO HIDALGO TUNON, Universidad de Oviedo'n tiedon sosiologian professori

INTIA

G. R. R. BABU, IHEUn toiminnanjohtaja,

PUSHPA MITTRA BHARGAVA, Centre for Cellular and Molecular Biology'n ensimmäinen johtaja, Hyderabad

AMLAN DATTA, Visva Bharati yliopiston entinen varakansleri

SANAL EDAMARUKU, , Indian Rationalist Association'in pääsihteeri, New Delhi

NARISSETTI INNIAIAH, filosofian professori, Committee of Child Abuse'n puheenjohtaja

H. NARASIMHAIAH, Bangalore Science Forum, National College

INDUMATI PARIKH, M. N Roy Human Development Center'n johtaja

AVULA SAMBASIVA RAO, entinen päätuomari, Andra yliopiston entinen presidentti

SIBNARAYAN RAY, Raja Rammohun Roy Library Foundation

V. M. TARKUNDE, korkeimman oikeuden vanhempi lakimies

RAVIPUDI VENKATADRI, Hetuvad'In päätoimittaja

JUGOSLAVIA

JOVAN BABIC, Belgradin yliopiston filosofisen tiedekunnan esimies

SVETOZAR STOJANOVIC, Belgradin yliopiston filosofian instituutin johtaja

KANADA

ROBERT BUCKMAN, lääkäri

HENRY MORGENTALER, aborttioikeusaktivisti

MARVIN ZAYED, FT

KIINA

YOUZHENG LI, Filosofian instituutti, CASS, Beijing

KOLOMBIA

RUBEN ARDILA, psykologian professori Kolumbian kansallinen yliopisto, Bogota

KREIKKA

DENNIS V. RAZIS, Delphi -seura, Ateena

KROATIA

RADOVAN VUKADINOVIC, professori

NEPAL

GANGA PRASAD SUBEDI, Nepalin Humanitiliiton pääsihteeri

NORJA

LEVI FRAGELL, IHEUn presidentti

BERNT HAGTVET, valtiotieteilijä, Oslon yliopisto

TOVE BEATE PEDERSEN, Norjan Humanistiyhdistyksen pääsihteeri

PUOLA

BARBARA STANOSZ, Bez Dogmatu'n päätoimittaja

RANSKA

R.M.BONNET, European Space Agency

JAQUES BOUVERESSE, College de Frence'n filosofian professori,

JEAN-PIERRE CHANGEUX, College de Frence'n neurobiologian professori,

Pasteur-instituutin molekulaarisen neurologian laboratorio

GERARD FUSSMAN, College de Frence'n professori, Pariisi

JACQUES LE GOFF, historian tutkija (Ranskan keskiaikainen sivistys ja kirjallisuus) ENESS

JEAN-CLAUDE PECKER, tähtitieteilijä, College de Frence; Tedeakatemian jäsen

EVRY SCHATZMAN, tähtitieteilijä, Ranskan fyysikkojen entinen puheenjohtaja;
Tedeakatemian jäsen

RUOTSI

GEORGE KLEIN, Karoliinisen Instituutin mikro- ja syöpäbiologisen keskuksen johtaja

SVEITSI

DIANA BROWN, IHEUn edustaja YKssa, Geneve

Roy W. Brown, World Population Foundation perustaja

SYYYRIA

SADIK AL AZM, Damaskuksen yliopiston filosofian professori,

UUSI SEELANTI

BILL COOKE, Manakau Institute of Technology'n luennoitsija

VENÄJÄ

GARRJ I. ABELEV, N. N Blohkhin'in syöpätutkimuskeskus

YRI NIKOLAJEVITSH EFREMOJ, Moskovan valtionyliopiston Sternbergin tähtitieteilisen instituutin johtaja

VITALI GINZBURG, fyysikko, akateemikko, Tiedeakatemian jäsen

VALERI KUVAKIN, Moskovan valtionyliopiston venäläisen filosofian professori

ALEXANDER V. RAZIN, Moskovan valtionyliopiston etiikan professori

YHDISTYNEET KUNINGASKUNNAT

COLIN BLAKEMORE, Oxfordin yliopisto, fysiologian laboratorio

BERNARD CRICK, Lontoon yliopiston Birkbeck College, valtio-opin emeritus professori

LORDi LIONEL ELVIN, ylähuone

SIR RAYMOND FIRTH, Lontoon yliopiston antropologian professori

JIM HERRICK, New Humanist'n päätoimittaja,

TED HONDERICH, Lontoon yliopiston mielen filosofian ja logiikan Grote emeritus professori

ANWAR SHAIKH, kirjailija

HARRY STOPES-ROE, Birminghamin yliopiston filosofian professori,

HAZHIR TEIMOURIAN, käsikirjoittaja ja toimittaja

JANE WYNNE WILLSON, British Humanist Association'in entinen puheenjohtaja

LEWIS WOLPERT, Lontoon University Collegen anatomian professori

YHDYSVALLAT

NORM ALLEN, JR. African Americans for Humanism -seuran johtaja

DEREK ARAUJO, Campus Frootouhgt Alliancen puheenjohtaja

KHOREN ARISIAN, First Unitarian Society of Minneapolis'n emeritus pastori

JOSEPH E. BARNHART, North Texas yliopiston filosofian ja uskontotieteen professori

H. JAMES BIRX, Canisius College'n antropologian professori

JO ANN BOYDSTON,, Southern Illinois'n yliopiston emerita professori

VERN L. BULLOUGH, Southern California'n yliopiston emeritus professori

MATT CHERRY, Council for Secular Humanism järjestön toiminnanjohtaja

DANIEL C. DENNETT, Tufts yliopiston professori, Center for Cognitive Studies

PAUL EDWARDS, The Enecyclopedia of Philosophy'n päätoimittaja

JAN LOEB EISLER, IHEUn varapresidentti

CHARLES W. FAULKNER, kolumnisti, psykologia

ADOLF GRÜNBAUM, Pittburghin yliopiston tieteenfilosofian Anderew Mellon professori

THOMAS FLYNN, First Amendment Task Force'n toiminnajohtaja

PETER HARE, New Yorkin valtionyliopiston (BUFFALO) filosofian professori

JAMES HAUGHT, Cherleston Gazette'n päätoimittaja

REID JOHNSON, Center for Inqiry Institute'n dekaani

RICHARD KOSTELANETZ, kirjailija

GERALD A. LARUE, Shouthern California yliopstin raamatuntutkimuksen emaritus professori

THELMA Z. LAVINE, George Mason yliopiston Robinson professori,

PAUL B. MACCREADY, Aeroinvorement, INC. perustaja ja puheenjohtan, insinööri

TIMOTHY J. MADIGAN, University of Rochester Press'in päätoimittaja

MICHAEL MARTIN, Bostonin yliopiston filosofian professori,

MOLLEEN MATSUMURA, National Concil for Science Education , Berkeley

JEAN C. MILLHOLLAND, Council for Secular Humanism'n entinen johtaja

R LESTER MONDALE, unitaarien emeritus pastori

JOE NICKELL, Center for Inquiry, vanhempi tutkija

ANTHONY B. PINN, MacCalester College (Afro-amaerikkaliannen tutkimus) uskontotieteen apulaisprofessori ja koordinaattori

HOWARD RADEST, Ethical Culture Schools'n entinen rehtori

ARMEN A. SAGINIAN, New Horizontz'n toiminnanjohtaja

DAVID SCHAFER, U.S. Veterans Administrations'n eninen tutkimusfysiologi

THEODORE SCHICK, JR. Muhlenberg Collegen filosofian professori

WARREN ALLEN SMITH, kirjailija

VICTOR J. STENGER,
Hawajin (Manoa) yliopistoin fysiikan professori

ROBERT B. TAPP, Minnesotan yliopiston kasvatustieen professori, Humanist
Institutien dekaani

RICHARD TAYLOR, filosofian professori

YERVANT TERZIAN, Cornell yliopiston David C. Duncan fysiikan professori

LIONEL TIGER, New Jerseyyn valtionyliopiston (Rutgerds) antropologian professori

LEWIS VAUGHN, Free Inqiriory'n päätoimittaja

IBN WARRAQ, kirjailija